

Ferenc pápa rendkívül szívélyesen fogadta Orbán Viktort

Bő fél évvel magyarországi látogatása után ezúttal Ferenc pápa látta vendégül a vatikáni Apostoli Palotában Orbán Viktor miniszterelnököt, akinek újraválasztása óta ez volt az első hivatalos útja külföldön. Április 21-én délelőtt Ferenc pápa a dolgozószobájában fogadta a magyar miniszterelnököt. A tervezett félórás találkozó 40 perces megbeszélés után ért véget.

Orbán Viktor és felesége, Lévai Anikó – Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes és Habsburg-Lotharingiai Eduárd szentszéki nagykövet kíséretében – a látogatás előtt délelőtt tíz órakor szentmisén vett részt a vatikáni Szent Péter-bazilika Szent József-oltáránál, ahol olasz nyelven óránként tartanak misét a templomba látogató zarándokoknak. A Szentatya dolgozószobájába pontosan 11 órakor érkezett Orbán Viktor, majd zárt ajtók mögött kezdődött a két fél közötti megbeszélés.

A magyar történelem logikájából az következik, hogy Magyarország megkülönböztetett módon tekintsen a kereszténység központjára, a Vatikánra és a Szentatyára – nyilatkozta a találkozó után a közmédiának Orbán Viktor miniszterelnök. A kormányfő hozzátette: „nagy magyar tradíciót folytatt” azzal, hogy a Fidesz-KDNP választási győzelmét követően a Szentatya meghívását fogadta el elsőként. Kiemelte: ennek különös jelentőséget ad az orosz–ukrán háború, hiszen a Szentatya közismert arról, hogy a béke érdekében mozgósítja befolyását, és Magyarország is azt az álláspontot képviseli, hogy minél hamarabb béke legyen. Orbán Viktor közölte: a találkón hivatalosan is meghívta Ferenc pápát egy újabb magyarországi látogatásra a következő év során, amire – mint mondta – „biztatóan pozitív választ” kapott. A kormányfő szerint szóba került az is, hogy népességárányosan Magyarország fogadta be a legtöbb – addig 640 ezer – menekültet Ukrajnából, sőt befogadta azokat a diákokat is, akik nem ukránok, de Ukrajnában tanultak és most valószínűleg Magyarországon folytatják majd tanulmányaikat. „Minden idők legnagyobb humanitárius akcióját bonyolítjuk. Ez elismerést és tiszteletet vált ki mindenhol a világban” – hangsúlyozta a miniszterelnök, aki szerint ezt a Szentatya is megemlítette, és „arra biztatott, hogy ezt a jó szokásunkat ne adjuk föl”. Orbán Viktor úgy vélte: a Vatikánal nem politikai, hanem spirituális és lelki kapcsolatot ápol egy ország. Hozzátette: a Vatikán és a magyar állam közötti legfontosabb egyetértés pedig a családok tekintetében alakult ki. „Mi mindannyian azt gondoljuk, itt Rómában, a Vatikánban is és Budapesten is, hogy korunk legfontosabb közössége a család. Ez a végső mentő és a végső menedék a modern ember számára, ezért minden erőnkkel annak érdekében kell mozgósítani, hogy ezt a közösséget, a modern kor legfontosabb emberi közösségét, a családot megvédjük és megerősítsük, és ebben számíthatunk a Szentatyára” – fogalmazott a találkozó után Orbán Viktor.

A tárgyalás végén bevezették a terembe Orbán Viktor feleségét és kíséretét, majd sor került a kölcsönös ajándékozásra. A magyar miniszterelnök egy 1750-ben nyomtatott angol–latin nyelvű nagyheti imakönyvet ajándékozott a Szentatyának, továbbá egy kötetet Bartók Béláról, egy másikat pedig az ő műveivel. „Minthogy a magyar nyelvet rajtunk kívül kevesen beszélik, ezért magyar zenét hoztam ajándékba, mert aki ezt hallgatja, az megérti a szívünket” – mutatta be a különleges CD-sorozatot Orbán Viktor a pápának, aki elégedetten nyugtázta: „Bela Bartok.”

Reviczky Gyula: Pünkösöd

Piros pünkösöd öltözik sugárba,
Mosolyogva száll le a világra.
Nyomában kél édes rózsa-illat,
Fényözön hull, a szívek megnyílnak.

Hogy először tünt fel a világnak:
Tüzes nyelvek alakjába' támadt.
Megoldotta apostolok nyelvét,
Hirdeté a győzedelmes eszmét.

Piros pünkösöd, juttasd tiszta fényed'
Ma is minden bánkodó szívénél,
Hogy ki tévelyg kétségbe', homályba':
Világító sugaradat áldja.

Habozóknak oldjad meg a nyelvét,
Világosítsd hittel föl az elmét.
Hogy az eszme szívből szívbe szálljon,
Diadallal az egész világon!

Piros pünkösöd, szállj le a világra,
Taníts meg új nyelvre, új imára.
Oszlasd széjjel mindenütt az éjet,
Szeretnek sugara, Szentlélek!

Ajándékai átadásakor a Szentatya külön magyarázattal szolgált, amikor jobbát rátette egy tányér nagyságú kerek bronzplakettre: „Ezt a domborművet én magam választottam Önnek a Vatikán műhelyéből. Szent Mártont ábrázolja, aki egyébként magyar ember – jó, tudom, Pannónia római pro-

vincia volt, de mégis, Ti Szent Márton Népe vagytok. Ez a kettévágott és a szegény vállára terített köntös pedig – és mutatta a kezével – az a szolgálat, amelyet értük tesztek. Az a szegény pedig azt a félmillió menekültet jelenti, akiket most befogadtatok.” A Szent Márton-bronzplaketten kívül Ferenc pápa apostoli buzdításainak egy-egy példányát adományozta. „A béke világnapjára írt idejű üzenetemet ma reggel dedikáltam Önnek” – mutatót a Szentatya a pecsét melletti aláírására. Ezenkívül a pápa vendégének ajándékozta az Abu Dhabiban 2019-ben aláírt, az Emberi Testvériségről szóló dokumentumot, illetve a világiárvány miatt 2020. március 27-én a Szent Péter téren tartott emlékeztető Statio Orbis könyvváltozatát, amely a Vatikáni Könyvkiadó gondozásában jelent meg.

A találkozó végén Ferenc pápa így búcsúzott a magyar miniszterelnöktől: „Isten áldja meg Önt, a családját és Magyarországot!”

(Forrás: kormány.hu, Vatikáni Rádió)

Jöjj, béketeremtő Lélek!

Írta: Lengyel Ervin

A közös nyelv elvesztése, az emberek közötti megértés hiánya az ószövetségi gondolkodás szerint sebzett állapot, az emberi bűn következménye.

A kőgömb tégla és a szurok egyszerű anyagok, mégis olyan találmányoknak számítottak, amelyeknek az ókori világ olyan csodáit köszönhetjük, mint a mai Irak területén romokban megmaradt Babilon városa (Hilla mellett), valamint a Zukkurat Ur-ban (Nedzsef környékén). Ezek az építmények mind a mai napig kivívják az utókor csodálatát.

A korabeli zsidó pásztornép gyermekeit nyilvánvalóan lenyűgözték Babilon impozáns, égbenyúló épületei, az a technikai fejlettség, kulturális és művészeti kifinomultság, hatékony társadalomszervező erő, amellyel készültek. A Biblia embere ezekben az eredményekben mégsem csupán lenyűgöző emberi teljesítményeket, hanem egyben veszélyforrást is lát.

A bibliai elbeszélés szerint az emberek az égbenyúló hatalmas épület, a Babel tornya felépítésével Isten hatalmának megdöntésére törekednek. Az emberiség, aki technikai, tudományos fejlettsége, társadalomszervező ereje révén uralja a földet, és azt képzeleli, hogy bármit megtehet, alkotásai által saját magát helyezi a Teremtő trónusába. A Biblia szerint Isten válasza, az emberi nyelv összezavarása nem más, mint a nagyravagyás és hatalomvágy bűneinek következménye, a közös nyelv, egyetértés, együttműködés képességének elvesztése (vö. Ter 11,1–9).

Az Apostolok Cselekedetei szerint az első pünkösödkor a Szentlélek kiáradása tulajdonképpen megsemmisíti a bábéli bűn igáját azzal, hogy visszaállítja a közös nyelvet (vö. ApCsel 2,1–11). A Szentlélek által az apostolok erőt kapnak ahhoz, hogy tanúságot tegyenek Jézus Krisztus feltámadásáról. Ezt a tanúságtételt a Jeruzsálembe érkező különféle népekből származó zarándokok és utazók mind a saját nyelvükön értik. A pünkösdi nyelvcsoda az evangélium örömhírének megértése által új közösségekbe formálja az egymás számára idegen népeket, és ebben az új, megtisztult kapcsolatban csirázik Isten új, megváltozott népe, az Egyház. A Lélek új nyelve már nem egy nép vagy nemzet saját nyelve, hanem annak megértése, hogy Jézus Krisztus feltámadása az ember megváltoztatásának bizonyítéka, ember és a teremtő Isten kapcsolatának origója.

A katolikus egyház liturgiája szerint Pünkösöd ünnepének evangéliumi része a Szentlélek kiáradásának egy másik fontos mozzanatára tanít bennünket, ami a béke.

„Amikor a hét első napján (húsvétvasárnap) beesteledett, Jézus megjelent a tanítványoknak ott, ahol együtt voltak, pedig a zsidóktól való félelmükben zárva tartották az ajtót. Belépett és így szólt hozzájuk: »Békeség nektek!« Miután ezt mondta, megmutatta nekik a kezét és az oldalát. Az Úr láttára öröm töltötte el a tanítványokat. Jézus megismételte: »Békeség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket.«” (Jn 20,19–20).

A feltámadt Krisztus első szavai a félelmükben rejtőzködő apostolokhoz a béke üzenetét hordozzák: Békeség nektek! A feltámadt Krisztus békéje az, ami megteremti az apostolok szívében annak képességét, hogy befogadják a Szentlelket és erőt kapjanak ahhoz, hogy hirdessék az Örömhírt, a bűnök bocsánatát.

Európa népei ma is átélnek a bábéli zűrzavar megosztottságát, a megértés képességének elvesztését, ami a nemzetek közötti feszültségek új formáihoz, fegyveres konfliktusokhoz, valamint politikai-gazdasági szembenálláshoz vezet. Nem találjuk a közös nyelvet és ezzel képtelenné válunk a béke áldásának befogadására.

Pünkösöd ünnepe az Egyház egyik legelső és legfontosabb szolgálatáról, Jézus Krisztus feltámadásának hirdetéséről szól. A feltámadt Krisztus mai tanítványainak is küldetése, hogy befogadják Krisztus Szentlelket és az apostolokhoz hasonló bátorsággal hirdessék az Úrnak saját életükben végbevitt tetteit.

Világunk és társadalmunk különféle találkozási területein, valós és virtuális országútjainak kereszteződéseiben ma is ott vannak a különféle népekből származó zarándokok és utazók, akik az emberi történelem közös nyelvét és a békét keresik. Az Egyháznak, mint Új Jeruzsálemnek, új „Béke-városának”, és benne nekünk, valamint közösségeinknek az a küldetésünk, hogy annak a Léleknek az erejében, amit Krisztustól kaptunk, a feltámadás örömhíréről tegyünk tanúságot. Ez a húsvéti öröm fényt hoz az emberi szívekbe, így az emberek közötti megértés, kiengesztelődés és béke alapjává válik.

Bagdad, 2022 Pünkösdjén

Ferenc pápa kinevezte Magyarországot új apostoli nunciust

Ferenc pápa 2022. május 3-án Michael Wallace Banach memphisi címzetes érseket nevezte ki Magyarországot új apostoli nunciussá. Az amerikai főpásztor korábban a Szentszék különböző pápai képviselőit, az ENSZ-ben és más nemzetközi szervezeteknél nemzetközi megfigyelőként, valamint a vatikáni államtitkárságon teljesített szolgálatot. Eddig Szenegál, a Zöldfoki-szigetek, Guinea Bissau és Mauritánia apostoli nunciusa volt.

Michael Wallace Banach, Memphis címzetes érseke 1962. november 19-én született Worcesterben (Massachusetts, USA). 1988.

július 2-án szentelték pappá a Worcesteri Egyházmegye szolgálatára. 1994-ben kánonjogi doktrínát szerzett, és miután végzett a Vatikáni Diplomáciai Akadémián, a Szentszék diplomáciai szolgálatába lépett. 1994-től 2007-ig Bolívia, majd Nigéria pápai képviselőit, valamint a Szentszék Államtitkárságán az Államközi Kapcsolatok Szekciójában dolgozott.

2007 és 2013 között a Szentszék állandó megfigyelője volt az Egyesült Nemzetek Szervezete Bécsi Hivatalában és az ENSZ Iparfejlesztési Szervezeténél (UNIDO). Egyidejűleg a Szentszék képviselője

volt a Nemzetközi Atomenergia Ügynökségnél (IAEA), az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnél (OSCE) és az Átfogó Atomcsend Szerződés Szervezeténél (CTBTO). 2013. február 22-én kinevezték Memphis címzetes érsekévé és Pápua Új-Guinea apostoli nunciussá, majd ugyanazon év május 18-án a Salamon-szigetek apostoli nunciussá is.

2016. március 19-én Szenegál apostoli nunciusa és Mauritánia apostoli küldöttje lett. Ugyanazon év július 9-től a Zöld-foki Köztársaság, augusztus 22-től Bissau-Guinea, 2017. május 13-tól pedig Mauritánia apostoli nunciusa volt. Angol anyanyelve mellett beszél olaszul, franciául, lengyelül és spanyolul.

A mustármag reménye

Az egyház kezdetben kised nyájként lépett a történelem színpadára. Jézus választhatott volna alkalmasabb tanítványokat: ott volt Keresztelő János, a pusztá aszkétája, aki prófétai lelkiülettel és lendülettel, lelkeket megigézõ karizmával rendelkezett. Mi lett volna, ha Péter helyett õ lett volna az egyház feje? Vagy Jézus miért nem választotta Nikodémust, az írástudót és a vele szimpatizáló főembereket valamelyikét, akiknek rangja, tudása, tekintélye elősegítette volna az evangélium gyors terjedését? Mit jelentett volna Kuzának, Heródes helytartójának az apostolok közé való beválasztása, aki bizonyára elfogadta volna a meghívást, hiszen feleségét a Jézust követõ asszonyok között találjuk? A kafarnaumi századosról nem is szólva, akinek hitvalló szavai kétezer éve visszhangzanak a liturgiában. Hány alkalmasabb emberrel kezdhetne volna Jézus a zsenge egyház kibontakozását, de nem ezt tette, az emberi számításokat elvetette. A jézusi döntésre később derült fény, amikor elhangzott: „*Dicsõítlek, Atyám, ég és föld Ura, hogy az okosak és bölcsék elõl elrejtetted ezeket és a kicsinyeknek kinyilatkoztattad*” (Mt 11,25).

Az alkalmatlannak látszó kicsiny csapat az isteni kegyelemre hagyatkozott, és a jézusi mű az idők folyamán kibontakozott, világegyházzá növekedett. Az egyház a történelem sivatagán áthaladó isteni folyam, amelynek forrása Krisztus. Csodákról olvasunk az evangéliumokban és csodák történetek ma is. Isten jelen van a természetben,

a történelem minden eseményében, életünkben. Sokszor nehéz hinni, de még nehezebb nem hinni. Isten nem egy más világon levõ szomszédunk, Ő teljesen elvegyül világunkban. Magáévá teszi gondjainkat, korlátainkat, és a kereszten Jézusban életét áldozza az emberekért. Azóta a föld és menny története szétválaszthatatlan. Jézus személyében az Isten és ember közös sorsban kapcsolódott össze: egyetlen birodalom egyesíti Isten és embert: a mennyek országa. Borzasztó volna, ha a mennyek országa emberi tevékenységünk eredménye lenne. Ilyen formában Isten országa nem lenne más, mint az erõsek, okosak, kapzsi öröksége. A megváltásban új világ körvonalai bontakoztak ki. A mennyek országa az ember elõtt akkor nyílt meg, amikor a kereszten Krisztus szívét a katona lándzsája átszúrta.

Az egyház a felvilágosodás óta elvezítette vezető szerepét, a szekularizáció mindent elkövet, hogy a társadalom peremére szorítsa, sőt felszámolja. De ugyanez történt már a kezdet kezdetén is, amint azt az *Apostolok Cselekedeteiben* olvassuk, amikor is a zsidó hivatalos egyház vezetői az apostolokat felelõsségre vonták és megtiltották az evangélium hirdetését. Gamaliel fõtanácsos társainak és minden idők keresztény üldözõinek bölcs tanácsot adott: „*Fontoljátok meg jól, mit akartok ezekkel az emberekkel tenni [...] , ezért mondom nektek, hagyjátok ezeket az embereket és engedjétek õket szabadon. Ha ez az elgondolás vagy mozgalom emberektõl származik, magától*

felbomlik. De ha Istenõl van, nem tudjátok széteszlatni õket, és úgy látszana, mintha Istennek szállnátok szembe” (Vö. ApCsel 5,35–38).

Krisztus egyházának sorsa soha nem volt zavartalan, folyton társadalmi átalakulások viharába került. A kívülrõl jött támadások mellett belsõ széthúzások, szakadások is gyengítették, és a válságot továbbmélyítette vezetõinek szûklátókörûsége, gyarlósága. Bármilyen veszélyesek voltak is a kívülrõl jött támadások és belsõ meghasonlások, az egyházat az üdvösség útjáról letéríteni nem tudták. Ha idõnként megfogyatkozott is, tanúságtévése elhalványult, mégis látható módon jelen volt a világban. Fennmaradását sokan alkalmazkodóképességének tulajdonítják. Az alkalmazkodási képesség fontos, hozzátartozik az átalakuló világ körülményeihez, de ha csak stratégiaváltásról lenne szó, az egész mű már eleve pusztulásra lenne ítélve.

Az isteni ígéret biztosíték, az egyház léte soha nem forog kockán, de hogy milyen arculatot ölt majd a jövõ egyháza, az kiszámíthatatlan. Bizonyos, hogy az egyház továbbra is alapítójának jelét, a keresztet fogja viselni. Az ellenséges szellemi áramlatok ellen a kereszt jelét fogja felmutatni abban a meggyõzõdésben, hogy e jelben gyõzni fog. Végsõ gyõzelemrõl van szó, ami biztos távlatot nyit, de addig az Apostol tanítása szerint ki kell egészítenie mindazt, ami Krisztus szenvedésébõl még hiányzik (Kol 1,24).

Czirják Árpád

Vezércikkünk szerzõje: Lengyel Ervin

Ervin atya a székesfehérvári egyházmegye pappja, a bagdadi apostoli nunciatura tanácsosa, pápai káplán. 1980. május 9-én született Tatabányán, pappá 2004. június 24-én szentelték Székesfehérvárott. 2004–2007 között a budapesti apostoli nunciatura helyi ügyekkel foglalkozó titkáráként tevékenykedett és e mellett kisegítõ lelkeszként is szolgált Bicskén. Közben a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karán 2005-ben teológiai licenciátust szerzett. A következõ négy évben, 2007–2011 között tanulmányi szabadságát töltötte Rómában, két évet a Pápai Magyar Intézetben, további két évet pedig a Pápai Egyházi Akadémián. A római Gergely Egyetemen 2011-ben egyházi jogi doktorátust szerzett és elvégezte többek között a pápai diplomáciai akadémiát is, ami megnyitotta számára a kaput a külföldi szolgálat felé. A vatikáni államtitkárság által kijelölt elsõ állomáshelye Kamerun volt, ahol nunciaturai titkáráként három évig, 2011-tõl 2014-ig állt diplomáciai szolgálatban. Ezt követte Angola (2014–2017), majd Oroszország (2017–2019). 2019-tõl Irakban, a Szentszék bagdadi nagykövetségének beosztott diplomatájaként segíti a nunciatus munkáját.

A keresztény kisebbség fontos szála az iraki társadalom szövetének

A történelmi Mezopotámiában, vagyis a mai Irak területén a latin rítusú katolikus jelenlét körülbelül nyolc évszázadra tekint vissza, amikor is az elsõ domonkos szerzetesek Moszulba érkeztek. Azóta az ottani nép számára a latin közösség jelenti az abla-

kot Róma felé. Évszázadokkal késõbb ezen kapcsolat által jött létre az az unió is, amikor az Asszír Keleti Egyház egy része elismerte a Pápa fõségét, így jött létre az úgynevezett Káld Katolikus Egyház. Ma a latin rítusú (köznyelven római katolikus) közösség Irak egyik legkisebb keresztény közössége. A hívõk Bagdadban és Erbilben élnek. A latin rítusú közösség érdekessége, hogy õk az ország hivatalos nyelvén, arabul imádkoznak és ünneplik a szentmisét, amíg a káldok

és szír katolikusok ragaszkodnak archaikus liturgikus nyelvükhöz, az arám nyelvhez. Ilyen módon a latin rítusú közösség nyitottabb az arab világ többi keresztényei – így a Libanonban, Jordániában, Egyiptomban élők – felé. A latin rítusú közösségbe számos szerzetes is tartozik a Közel-Kelet különféle országaiból, tehát összességében azt lehet mondani, hogy egy olyan nyitott közösségrõl van szó, amelyekre együtt jellemzõ a latin katolicizmus és az arab kozmopolitás.

A kereszt marad

Érdekes hírrõl tudósított egy aacheni közösségi tagunk: abban a városban, ahol õ lakik, egy 15 méter magas fémkereszt borzolja a város Linke baloldali pártjához tartozó politikusaik kedélyét: kérvénnyel fordultak a fõpolgármesterhez, hogy vizsgáltná meg szakemberekkel a kereszt létjogosultságát. Pár éve ugyanis a kereszt LED-es világítást kapott, így éjszaka is világít és messzirõl látható a 240 méter magas Aachen Haarberg-dombon.

Az olasz nevû Begolli baloldali politikus, a környezetvédõk biztatására kezdeményezte a kivizsgálást. Többek között olyan abszurd érvelést is felhozta, hogy a kereszt fénye zavarja a természetben szabadon mozgó állatok világát.

Az ügy kezdeményezõinek az sem számított, hogy azon a dombon már 130 éve

is állott egy téglából épített nagy kereszt, amelyet hajdanán Johann Georg Gillian építkezési vállalkozó készítettett és amelyet a második világháborúban szétbombáztak. Azóta két, fából készült fakereszt is hirdette ugyanazon a dombon, hogy a helyiek töretlenül felnéznek a keresztre – és a fémbe készült utódkereszt is ugyanezt szeretné kifejezni.

Amikor elterjedt a hír a városban, hogy mit terveznek egyes politikusok és a keresztény lakosság tábora felhõrdült, a baloldali aktivisták újabb légbõl kapott kifogással kezdték ki a keresztet: a kereszt ily módon való „mutogatása” zavarja a más vallásúak felfogását s esetleg még álmatlanságot is elõidézhet az ott lakóknak.

Hála a városi tanács bölcs döntésének, a kereszt maradt a helyén.

Irakban mind az ország vezetõi, mind pedig a társadalom nagy többsége úgy tartja, hogy a keresztény kisebbség fontos szála a társadalom szövetének, amely hozzátartozik az ország történelméhez és identitásához. Ennek az is alapja, hogy az iraki társadalom nagyon heterogén, sok nyelvet, etnikumot és vallást foglal magába. A keresztény közösség sok téren hozzájárul az iraki társadalom fejlõdéséhez: Bagdadban az egyik legelismertebb kórház a domonkos nõvérek által vezetett Szent Ráfáel Kórház. Erbilben is nyílt egy új katolikus kórház. És természetesen a keresztény oktatási intézmények, iskolák is nagyon elismertek és keresettek a muzulmánok által is. A muzulmánok is úgy tapasztalják – és ennek hangot is adnak –, hogy a keresztények által vezetett-fenntartott szakintézmények magas szakmai színvonalat képviselnek országos összehasonlításban. A legutóbbi konfliktus, vagyis az Iszlám Állam térhódítása és ebben a keresztények és jazidik üldözése nem igazán tekinthetõ az iraki társadalom belsejébõl jövõ konfliktusnak, az okokat nagyobb összefüggésekben kellene keresni.

Az Eucharisztia ünneplése tekintetében a helyi keleti – káld és szír – rítus sajátossága, hogy a pap a szentmisén az átváltoztatás után az átváltoztatott szentostyát félig belemártja a Szent Vérbe, majd ezzel a félig átázott szentostyával bekeni a paténán vagy ciboriumban található többi szentostyát is. Ezzel a hagyománnyal ez a keleti liturgia igyekszik még láthatóbbá, érzékelhetõvé tenni Krisztus testének és vérének valóságát jelenlétét.

Ervin atya az apostoli nunciaturán latin rítusban és olasz nyelven misézik. (LE, VG)

Ferenc pápa imaszándéka júniusra

A családokért. Imádkozzunk a keresztény családokért, hogy a nagylelkû szeretetet és az életszentséget konkrét cselekedetekkel éljék meg a hétköznapokban a világban mindenütt.

A Szent Családot követve arra kaptunk meghívást, hogy fedezzük fel ismét a családi egység nevelõ értékét. Ennek a feltétele, hogy a szereteten alapuljon, ami újraépíti a kapcsolatokat és megnyitja a remény távlatát. Amikor az otthon az imádság helyévé válik, amikor komoly, mély és tiszta kapcsolatokat élünk meg otthon, akkor õszinte kommunikációt tapasztalhatunk meg a családban. Ez a lelkiület mélyül tovább, amikor a megbocsátás erõsebb a haragnál, amikor az élet mindennapi keménységét a kölcsönös gyengédség és Isten akaratára való ráhagyatkozás enyhíti. Amikor egy család így él, megnyitja magát annak az örömmel, amit Isten ad, aki tudja, hogyan kell örömmel adni. Ezzel a hozzáállással ugyanakkor megtalálja azt a spirituális energiát, amellyel képes lesz nyitottan fordulni a világ felé, a másikkal, szolgálhatni az embertársakat, részt vállalni egy új és jobb világ építésében. Így válik a család képessé arra, hogy az életével evangelizáljon, hirdesse a jó hírt.

Igaz, hogy vannak problémák, gyengék vagyunk és idõnként veszekedünk egymással. De emberek vagyunk... Mondok valamit: ha veszekszel valamelyik családtagoddal, ne hagyd, hogy a nap haraggal érjen véget. Tegyél a békéért! Ismerd el: „*Igen, veszekedtem*”, de mielőtt véget ér a nap, békülj meg! Tudod miért? Mert a másnapi „hidegháború” rendkívül veszélyes. Nem segít. Végül tudnotok kell, hogy a családban három olyan szó van, amit a szíveteknek kell viselnetek: „*Megengeded...?*”, „*Köszönöm*” és „*Bocsánat*”.

„Megengeded”: azért, hogy ne tolokodjam be a másik életébe. Megengeded, hogy ezt tegyem...? Mit szólnál ahhoz, ha...? Gondolod, hogy jó, ha ezt megteszem...?

„Köszönöm”: olyan sokat tud segíteni a családban, ha kimondjuk! Mindig használjuk ezt a szót: köszönöm! A hála a nemes lélek energiaforrása.

„Bocsánat”: a legnehezebb kimondani ezt a szót. Mivel újra és újra teszünk rossz dolgokat, követünk el hibákat, és gyakran megbántunk másokat, fontos, hogy mégis ki tudjuk mondani: „Bocsánat.”

Ne felejtsetek el ezt a három szót! Ha ezek a szavak jelen vannak a család életében, akkor rendben mennek a dolgok! (Ferenc pápa, 2018)

Hiba György SJ

Pünkösdi búcsú Csíksomlyón

A június 4-i, pünkösdszombati csíksomlyói fogadalmi búcsú föcelebránsa és szónoka Udvardy György veszprémi érsek lesz. Ebben az évben a mottó a ferences rend jelmondata: *Pax et bonum! Béke és jószág!* Az idén már a hagyományok szerint megvalósuló lelki programra a csíksomlyói ferences atyák szeretettel várják Erdély, a Kárpát-medence és a világ zárándokait.

Lukács József, Köln

tévesen értelmezett tolerancia elvével Európa nyugati felében maguk alatt fûrészelik a fát.

Jó volna, ha Sebestény Péter erdélyi lelképásztor és író biztatását megfontolnánk: „*Ebben a nagy kavalkádban jó lenne öntözni a gyökereket, szilárd talajba, Krisztusba fogódzkodni és kiállni mellette. Ő a mi identitásunk. Se jobbra, se balra nem térti el Tõle. A keresztény nem egyezkedik a világgal, nem bocsátja alkuba Krisztusát, keresztjét, Egyházát. Jézus tanítása, a Vele való kapcsolatunk nem Windows, amit az új igények szerint frissíteni kellene. Neki nem jár le a szavatossága. Ezért valljuk meg ma is Őt, ha divatos, ha nem. És ne féljünk: Ő velünk van.*”

Vertse Márta Ágnes és P. Vincenzo Criscuolo OFM Cap. Mindszenty József-életműdíjat vett át

Esztergomban országos engesztelő Mindszenty-zarándoklatot tartottak Magyarországról

Idén végre korlátozásoktól mentesen kerülhetett sor az Országos Engesztelő Mindszenty-zarándoklatra az esztergomi Primási Bazilikában. Az ünnepi szentmisét 2022. május 7-én Erdő Péter bíboros mutatta be, a szónok Francesco Moraglia bíboros, velencei pátriárka volt, akinek egyházmegyéje egyike volt a járvány által leginkább sújtott régióknak Európában. Az olasz főpásztor reményről és bizalomról szóló gondolatait több alkalommal a magyar katolikus sajtó is idézte.

A Magyarországról tartott engesztelő zárandoklat idején mottója egyben felhívás is: „A békét keresnünk, sürgetnünk, kérnünk kell szívet nélkül, amíg meg nem kapjuk, amíg meg nem találjuk. Mi, hívők, vegyük kezünkbe a béke szent ügyét” (Mindszenty József a Magyar Püspöki Kar nevében, Esztergom, 1946 karácsonyan).

Mindszenty bíboros éppen 50 évvel ezelőtt – 1972. május 31-én Bécsben – alapította meg a Mindszenty Alapítványt, ezzel a gondolattal: „A Mindszenty Alapítvány egyik legelső feladatának tekintem, hogy azt a magyar nemzeti és katolikus célt szolgálja, amit életem feladataim tűztem ki s amit Isten segítségével hazámban és a számkivetésben is igyekeztem megvalósítani: megtartani magyarságában és hitében népünket s különösen annak felnövekvő ifjúságát.”

Az Alapítvány tiszteletbeli elnökei 2022. május 7-én a Szent Adalbert Központban átadták a Mindszenty József-életműdíjakat Vertse Mártának, a Vatikáni Rádió nyugalmazott megbízott főszerkesztőjének és P. Vincenzo Criscuolo kapucinus szerzetesnek, a Szenttéavatási Kongregáció főrelátorának,

a Mindszenty Ügy volt relátorának. Vertse Mártát a kuratórium 2020. május 2-án részesítette a kitüntetésben, az átadás azonban most valósulhat meg.

Nagyra becsült Vertse Márta Ágnes

úrhölgyet az Isten Tiszteletreméltó Szolgája Mindszenty József bíboros emléke és tisztelete megőrzése terén szerzett kimagasló érdemei, sajtóapostoli tevékenysége, valamint emberi példamutatása elismeréseként részesítette Erdő Péter bíboros és a Mindszenty Alapítvány teljes kuratóriuma Mindszenty József-életműdíjban. A díjat a kitüntetett 2022. május 7-én vette át.

Vertse Márta Ágnes 1949. november 17-én született Budapesten. 1973-ban szerzett diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetem angol-francia tanári szakán. 1980 óta él Rómában. 1983. január 2-tól 2014. november 30-ig volt a Vatikáni Rádió magyar műsorának munkatársa, az utolsó tíz évben a program megbízott felelős szerkesztője. Nyugdíjba vonulása óta önkéntesként segíti a szerkesztőség munkáját.

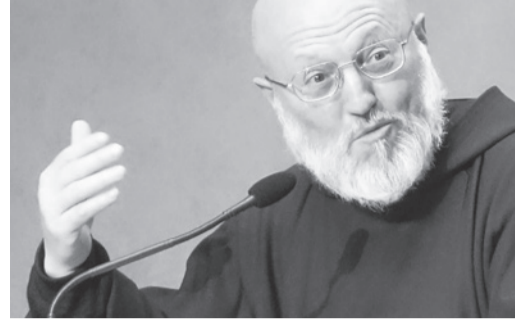
Rádiós tevékenysége során számtalan interjú készített magyar, olasz és angol nyelven olyanokkal, akik személyesen ismerhették Tiszteletreméltó Mindszenty József bíborost. Csak néhányat említve: Habsburg Ottóval történelmi jelentőségű emlékeiről, Kondor Lajos verbita atyával, aki Mindszenty atya 50 évvel ezelőtti fatimái látogatása alkalmával tolmácsolt a bíborosnak, Marko Ivan Rupnik jezsuita atyával, aki elsőként ábrázolta Mindszenty bíboros és Pietrelcinai Szent Pio atya misztikus találkozását. A bilokáció csodás eseménye Márta sajtóapostoli tevékenységének köszönhetően vált ismertté szerte Magyarországon. Interjúi több nyelven hangoztak el, online formában is elérhetővé váltak és jelentősen hozzájárultak a hitvalló bíboros nemzetközi kultuszához.

Vertse Márta 2018-ban részt vett az olaszországi magyar lelkészség által kiadott olasz nyelvű kötet szerkesztésében: a római Santo Stefano Rotondo-bazilikában tartott májusi Mindszenty-élművésék 1999–2018 között elhangzott szentbeszédeinek kiadásában. A Római Kúria főpásztorai, bíborosok és érsekek homíliáit, amelyek Mindszenty bíboros életszentségét méltatták, hosszú éveken át Márta gyűjtötte össze és archiválta.

Vertse Márta mindenben segítette Vincenzo Criscuolo (fő)relátor atyát Isten Tiszteletreméltó Szolgája szenttéavatási eljárása keretében a peranyagot összesítő Positio szerkesztése során: iratanyagokat fordított, illetve elvégezte a 837 oldalas kötet lektorálását részben tartalmi, részben nyelvi, helyesírási szempontból. Mindmáig közvetítő szerepet tölt be a Magyarországi Mindszenty Alapítvány, illetve római és nemzetközi szervezetek, intézmények között, Isten Tiszteletreméltó Szolgája szenttéavatási eljárásának szolgálatában.

„Gazdag életműve mellett szeretném méltatni az ő csillapíthatatlan lelkesedését, amit nemcsak Pro Ecclesia et Pontifice (az Egyházáért és a Szentatyáért), hanem szeretett hazájáért is fáradoztatlanul végez. Isten áldja és őrizze az ő kedves Személyét!” – áll a laudáció szövegében.

Főtisztelendő P. Vincenzo Criscuolo OFM Cap. atyát az Isten Tiszteletreméltó Szolgája Mindszenty József bíboros boldoggá- és szenttéavatási eljárásában végzett kiemelkedő színvonalú és eredményes relatori munkája, valamint emberi példamutatása elismeréséért.

részeként Erdő Péter bíboros és a Mindszenty Alapítvány teljes kuratóriuma 2022. május 7-én Mindszenty József-életműdíjban részesítette.

P. Vincenzo Criscuolo 1950. március 25-én született a campaniai Minori városában. Tanulmányait kapucinus intézményekben végezte. 1974. szeptember 7-én pappá szentelték. Történettudományi tanulmányokat folytatott a római Brindisi Szent Lőrinc Kollégiumban működő Kapucinus Történelmi Intézetben. Hosszabb időket töltött kutatási és missziós céllal Angliában, Ausztriában, Németországban, Lengyelországban és Oroszországban. A Pápai Gergely Egyetemen 1977-ben diplomát, majd 1984-ben doktori címet szerzett egyháztörténelemből. 1981-től az Amalfi Történelmi és Kulturális Központ történész szakértője, 1984-től a Kapucinus Történelmi Intézet tanácsadója, majd 1990-től 1999-ig elnöke.

1989-ben II. János Pál pápa a Szenttéavatási Ügyek Kongregációja konzultorává és posztulátorává nevezte ki. Ugyanebben az évben kapta a megtisztelő főszerkesztői megbízást a nemzetközi *Collectanea Franciscana* című folyóirat élére. A Kapucinus Kisebbségi Rendje vezetésének tagja. Számos rendtörténelmi forráskiadvány és tanulmány szerzője és szerkesztője, sokat foglalkozott Avianói Márk élettörténetével. 2008-ban XVI. Benedek pápa a Szenttéavatási Ügyek Kongregációjának főrelátorává nevezte ki. Ugyanebben az évben szülővárosa vallási és kulturális életének elkötelezett támogatásáért Minori városa díszpolgári címmel tüntette ki.

2007-től 2019-ig a Mindszenty Ügy relátora volt. XVII. századi rendtársa, Boldog Avianói Márk életének kiváló ismerőjeként nem volt nehéz elmélyülnie Mindszenty bíboros életrajzában és Magyarországi történelmének egy olyan viszonylagos korszakában,

amely nagyon hasonlított Avianói Márk korához. Criscuolo atya rendkívül elkötelezett munkálkodásának köszönhető, hogy – oly sok év várakozás után – 2016-ban elkészült a Positio 837 oldalas kötete. Az ő relatori megbízatása idején érkezett el a szenttéavatási eljárás emlékeztető pillanata, amikor kihirdették a Mindszenty bíboros hősies erénygyakorlását elismerő szentszéki határozatot.

„Úgy érezzük, hogy mindemellett Criscuolo atya rokonlélek Mindszenty bíborossal az igazság és a szülőföld szeretetében is. Isten éltesse és áldja; kedves szentjei kísérjék tovább életútján” – áll a laudáció szövegében. Az elismerésekhez szeretettel gratulálunk!

Korábban Mindszenty József-életműdíjban részesültek:

2015-ben, az alapítás évében Ftdő. Dr. Adriányi Gábor és †Dr. Mészáros István professzorok; 2017-ben Dr. Beke Margit egyháztörténész és Habsburg-Lotharingiai Mihály főherceg; 2018-ban Dr. Boldvai József gyógyszerész, közösségszervező.

(Az összeállítás forrása: Mindszenty Alapítvány)

Szentmise Rómában Mindszenty bíboros halálának 47. évfordulóján

Május 6-án este Mindszenty bíboros halálának évforduló napján egykori római címetemplomában, a Szent István-körtemplomban Veres András győri püspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke olasz nyelvű szentmisét mutatott be a vértanú lelkületű bíboros emlékére. Eredetileg Konrad Krajewsky bíboros kapta a felkérést a szentmise bemutatására, ám újabb ukrainai pápai megbízatása ezt nem tette lehetővé. A szentmisén a római magyar közösség egyházi és közigazgatási képviselői és a magyar zárandokok népesítették be a hatalmas körtemplomot. Jelen volt többek között Soltész Miklós egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkár. A szentmisén a szombathelyi VOX Savariae Ökumenikus Vegyeskar énekelt, szárnyaló énekük betöltötte a templomot. (Forrás: Vatikáni Rádió)

Kirill pátriárka szankcionálása jogot sértene

Magyarország Kormánya nem engedi, hogy az Európai Unió politikai okokra hivatkozva súlyosan megsértse a vallásszabadságot, és kiáll a keleti keresztény egyházak mellett.

Keleti egyházi vezetők – közöttük üldözött keresztény egyházak képviselői is – azzal a kéréssel fordultak Orbán Viktor miniszterelnökhöz, hogy akadályozza meg az Európai Bizottságnak azt a tervét, hogy Kirill moszkvai orosz ortodox pátriárkát szankciós listára helyezze.

Mint mindig, a keleti keresztények most is számíthatnak Magyarország támogatására. Orbán Viktor miniszterelnök május 6-i, péntek reggeli rádióinterjújában jelentette be, hogy meghallva az egyházi vezetők kérését, a kormány megakadályozza az EU tervét, elutasítja azt a veszélyes precedenst, amely egyházi személyek szankcionálását politikai szándékok eszközüvé tenné és amely csorbítaná a magyarországi ortodox közösségek szabad vallásgyakorlását is. A vallásszabadság szent és sérthetetlen jog, Kirill pátriárka szankcionálása pedig ezt a jogot sértene.

„Hiszünk abban, hogy az egyház az, amely építő szerepet játszhat a megbékélésben és hidakat építhet az emberek között. Erre különösen a konfliktusok idején van nagy szükség” – olvasható a kormány álláspontja a híradásokban.

Mindszenty-megemlékezés a kölni dómban

Mindszenty József halálának 47. évfordulóján a kölni dóm szentségi kápolnájában imádkoztak a környéken élő magyar hívek a bíboros boldoggá avatásáért.

Mindszenty bíboros 1973. május 1-jén a dómban ünnepi szentmisét celebrált, amelynek keretében lelkére kötötte az egybegyűlteknek: „A jó Isten Titeket magyaroknak teremtet és ezt a teremtő rendelkezést nekünk sosem szabad elfelejtenünk!” Ezt követően a kölni magyarok az általuk használt házat Mindszenty Magyar Háznak nevezték, amelynek bejáratánál emléktábla és dombozmű örökítette meg a bíboros látogatását.

Közel 50 évnyi használat után a kölni érsekség más funkciót adott a háznak, a magyar lelkészség más épületben folytatja tevékenységét. Az emléktáblát – amely szövegét tekintve máshol nem kaphatott helyet – eltávolították. A magyar hívek azonban továbbra is szeretnék volna kifejezni Mindszenty József iránti tiszteletüket egy konkrét helyen, amely emléket állít a mártírsorsú bíboros kölni látogatásának. Hosszas egyeztetések után sikerült megállapodni, így 2019. május 7-én helyet kapott és megemlékező püspöki szentmise után leleplezték az új emléktáblát a kölni dóm kriptájában, amely Mindszenty József bíborosnak, Magyarországot hercegprímásának és Esztergom érsekének állít emléket, aki száműzetése idején többször felkereste a kölni dómot, ahol hazájáért és népéért imádkozott. Dominikus Schwaderlapp kölni segédpüspök a hit bátor tanújának nevezte Mindszenty bíborost,

aki a szabadságért és az igazságért küzdött. „Ő, aki egykor a kölni dómban imádkozott, most értünk és hazájáért imádkozik.”

A koronavírus-járvány miatt 2020-ban csak két embert engedtek be a dóm kriptájába, hogy koszorút helyezzenek el a bíboros halálának évfordulóján, 2021-ben pedig 15 főre korlátozták a jelenlévők számát és csak rövid megemlékező ájtatosságot engedélyeztek.

Idén május 6-án azonban újra szentmise keretében imádkozhattak a hívek Mindszenty József bíboros boldoggá avatásáért a kölni dómban. Lukács József plébános prédikációjában Joachim Meisner egykori kölni bíboros szavait idézte, aki öt évvel ezelőtt az esztergomi Mindszenty-zarándoklat meghívott vendége és szónoka volt. A német bíboros még gyermekként látta a helyi újságban a vádlottak padján ülő primást ábrázoló fényképet, amely a Katolikus

Egyház üldözésének egyik szimbólumává vált Kelet-Európában: „Mélyen megindított, hogy Jézus tanítványait még ma is bíróság elé vezetik. Ez a kép olyan erős benyomást tett rám, hogy kivágtam és a hálószerzőmbe akasztottam. És egyre nőtt bennem a vágy, hogy egy nap olyan legyek, mint ő, hogy Krisztus tanúja legyek, aki elég bátor ahhoz, hogy kitartsa a világ hatalmasaival szemben.”

Lukács József rávilágított: a bebörtönzött ember magatartása arról a hitről szól, amely képessé teszi az embert egy ilyen áldozatra. Ezt a szavakban és tettekben egyaránt kifejeződő hitet Isten kegyelme erősíti, hogy képesek legyünk az Ő akaratát teljesíteni.

Különös ajándék, hogy a megemlékező szentmise a dóm szentségi kápolnájában kapott helyet. A napi evangéliumban ugyanis Jézus az élet kenyerének mondja önmagát (Jn 6,52–59). Mindszenty bíboros naponta táplálkozott az Élet Kenyerével, ebből merített erőt személyes küzdelmeihez.

A szentmisét koszorúzás követte a kriptában, ahol Szilágyi Gergő düsseldorfi főkonzul és Ingbert Mühe, a kölni érsekség anyanyelvi pasztorációért felelős referense imádkozott Mindszenty József bíboros boldoggá avatásáért az emléktábla előtt.

A hitvalló bíboros életének példája erősítsen minket földi zárandoklatunkon, és hívjuk segítségül közbenjárását szükségleteinkben, hogy mielőbb hivatalosan az oltár magaslatára emelve tisztelhesük őt.

Mustos Edit, Köln

Gyermekeknek

Csodák márpedig léteznek!

Számunkra minden szentmise ünnep, van azonban az évben egy nap, amikor figyelmünket különösen is az Oltáriszentség, az Eucharisztia felé fordítjuk. Ez a nap Krisztus Szent Testének és Vérének ünnepe, hagyományos nevén az Úrnapja. A szentmise már önmagában is csoda, hiszen a pap kezében az ostya és a bor átváltozik Jézus testévé és vérévé. Am ismerünk olyan csodás, ember számára megmagyarázhatatlan eseteket, amelyek magával az Oltáriszentséggel történtek meg.

Úrnapját júniusban ünnepeljük, s ebben a hónapban van egy népszerű ferences szent, Pádai Szent Antal emléknapija is. Antal és az Eucharisztia kapcsolatára jó példa egy különleges, csodás történet. A XIII. században Szent Antal ugyanis eucharisztikus csoda segítségével térített meg egy eretneket. Antal megkérdezte tőle, megtérne-e, ha öszvére letérdelne az Oltáriszentségben jelen levő Krisztus előtt és imádná Őt. Az eretnek igent mondott, de kikötötte, hogy az öszvérmek két napig nem ad enni, a harmadik napon pedig a piacra vezet, ahol az egyik oldalon friss takarmány várna, a másik oldalon pedig Antal állna az Oltáriszentséggel. Elérkezett a különös esemény napja. Ahogy az eretnek a kiéhezett öszvért hozta, biztos volt benne, hogy az állat a takarmányhoz megy oda. Nem így történt. Amikor elengedte az öszvért, az rögtön Szent Antalhoz ment és letérdelt a legszentebb Oltáriszentség előtt. Ezt látva az eretnek is térdre borult az Oltáriszentség előtt és megtért Istenhez.

Egy másik történet a horvátországi Ludbreg nevű városba vezet bennünket, amely közel fekszik a magyar határhoz. A XV. században élt itt egy pap, aki kételkedett az átváltoztatás valóságában. Egy alkalommal, amikor a szentmisét bemutatta, a kezében lévő kehely megtelt vérrrel. Ez a csoda s maga a vérekléve évszázadok óta a horvát hívek tiszteletének középpontjában áll.

Magyarországon is több helyen őrzik eucharisztikus csodák emlékét, közülük a leghíresebb Bába, az egyetlen magyarországi Szent Vér-kegyhely. A bábai csoda leírása nem maradt fenn az utókor számára, de valószínűsíthető, hogy az átváltoztatott szentostya vérezni kezdett a pap kezében. Csodák márpedig léteznek, és mi, keresztények átélhetjük minden egyes szentmisében, az átváltoztatáskor – nem csak Úrnapján.

Kovács Péter

Magyarok a múltból

Apáczai Csere János filozófus és pedagógus

Erdély legjelentősebb filozófiai és pedagógiai írója, az újkori magyar oktatási rendszer elméleti megalapozója. 1625. június 10-én született a Brassó megyei Apácán, székely szabadparaszti családban. Kevés időt kapott a sors-tól életműve megalkotására, enciklopédiájával és iskolaalapítási terveivel mégis meghatározta a következő generációk oktatásügyi programját.

Elemi ismereteket és az alapfokú latintudást szülőfalujában szerezte meg, majd a kolozsvári református iskolába került, ahol Porcsalmi András formálta világnézetét. 1643–1648 között a gyulafehérvári kollégium akadémiai tagozatán filozófiai és teológiai tanulmányokat folytatott.

Tanulmányainak befejezése után meghívták a marosvásárhelyi latin iskola igazgató-rektori állására, ő azonban külföldi egyetemekre ment tanulni Bethlen Gábor alapítványának anyagi támogatásával. A XVII. századi erdélyi diákok döntő többségéhez hasonlóan hollandiai egyetemeket látogatott, világhírű professzorok előadásait hallgathatta Franeker, Leyden és Utrecht egyetemén. Hollandiába érkezésekor a korszak legnagyobb filozófusa, René Descartes hozta lázba tanáival az egyetemi ifjúságot, Apáczait is magával ragadta. Teológiai doktori címét az újonnan alapított Harderwijk egyetemén szerezte meg.

1651-ben megnősült, feleségül vette Aletta van der Maet utrechti polgárlányt. Vele és kisgyermekükkel 1653 tavaszán indult vissza Erdélybe.

Hazatérése után a gyulafehérvári kollégiumban kapott katedrát. Korszerű tudományokat: fizikát, csillagászatot és földrajzot tanított, olyan érdekesen, hogy a felsőbb osztályos teológus hallgatók is látogatták óráit. A hamar népszerűvé váló fiatal tanár pályakezdése nagy reményekre jogosított. Tanítványai megszerették, kevésbé sikeres kollégái pedig irigyelték. Programjában komoly hangsúlyt kapott a világi oktatás megteremtésének a szándéka, ami nem csak az erdélyi református egyházban váltott ki tiltakozást, de II. Rákóczi György fejedelmet is nyugtalansággal töltötte el. Hamarosan elvesztette állását, mert egyrészt vitába szállt I. Károly angol király egykori udvari papjával, Isaac Basire-ral, másrészt azért, mert nyíltan kiállt Descartes nézetei mellett. A száműzött Apáczai I. Rákóczi György felesége, Lórántffy Zsuzsanna közbenjárásával a kolozsvári református kollégium élére került. Hatalmas munkát végzett itt, tanítványával – akik között voltak Gyulafehérvárról őt követő diákok is – újjáépítette a tűz által elpusztított iskolát, tanított, tanulmányokat írt, harcolt pápi ellenfeleivel, védekezett a rosszindulatú intrikák ellen. A túlfeszített munka felőrölte amúgy is gyenge egészségét. Tüdőbaj végzett vele 1659 szilveszterén, fiatal felesége sem sokkal élte túl őt.

Apáczai Csere János vallotta: „Ahol a külső cselekedetek belső jóindulat nélkül vannak, képmutatás vagy ott és a jó magaviselésnek csak árnyékja.” Konkrét tanácsát is érdemes megfogadni: „Fáradj, míg ez mulandó életben vagy, holtod után bizony eleget nyugodhatsz.” (Szerkesztett anyag)

Balassi-karddal tüntették ki

Bence Lajos költőt és Elena Lavinia Dumitru műfordítót

A budapesti Központi Papnevelő Intézet dísztermében nemrég adták át a Balassi Bálint-emlékkardot. A rangos kitüntetést a magyar líra kiemelkedő alakjainak és a magyar irodalmat fordító külföldi költőknek ítélik oda. Idén a muravidéki Bence Lajos és a román Elena Lavinia Dumitru vehette át a díszes Balassi-kardot.

A Zólyomban született nagy költőnk, Balassi Bálint, a reneszánsz szerelmi líra és vallásos költészet megújítója emlékére létrehozott Balassi Bálint-emlékkard mára nemzetközivé vált irodalmi díj, amelyet 1997-ben alapítottak Budapesten Molnár Pál újságíró kezdeményezésére. A XVI. századi Európa magyar költőóriásának emléket állító elismerést, a magyar irodalmat a Kárpát-medencében egységesnek tekintve, évente egy magyar költő és – 2001 óta – egy külföldi (idegen anyanyelvű) műfordító veheti át. A kuratórium jutalmazza a magyar líra kiemelkedő alakjait: azokat a magyar irodalmi életben évtizedek óta széles körben elismert költőket, akik méltók Balassi költészetéhez s alkotásaikban a magyarság és az európaiság együtt van jelen, valamint kítüntet olyan, európai szellemiségű külföldi irodalmárokat, akik évtizedek óta fordítják anyanyelvükre a magyar verseket és már néhány Balassi-költeményt is átültettek. A kítüntetettek személyéről a korábbi Balassi-kardos költők döntenek.

A nívós irodalmi emlékdíj legfőbb eleme egy XVI. századi magyar végvári szablya mintájára kovácsolt, borotvaélesre fent díszkard, a bonyhádi, Balassi-érmes Fazekas József kardkovács munkája. A kard hű másolata a Balassi Menyhért sírjában fellelt és jelenleg a Magyar Nemzeti Múzeumban őrzött harci eszköznek. A díjhoz tartozik még a szintén Balassi-érmes Vincze László szentendrei nyomdász által előállított díszoklevél, valamint két üveg bor, amelyet előzőleg a Balassi-kard borsereg-szemlén választanak ki. 2002 óta a világhírű Herendi Porcelánmanufaktúra egy

erre a célra készített Balassi-szoborral is megajándékozza a kítüntetett költőket.

Bence Lajos, csakúgy, mint a korábbi kítüntetettek, több mint két évtizedes költői múltra tekinthet vissza, Elena Lavinia Dumitru pedig a magyar irodalom közismert romániai tolmácsolója, aki Balassi Bálint több versét is átültette anyanyelvére. Mivel Bence Lajos Szlovéniában él, a magyar határhoz közel eső Lendván, a jóval a díjátadó ünnepség előtti

hagyományos kardszentelőt a XVIII. század közepén épült és néhány éve teljes szépségében helyreállított Szent Katalin-plébániatemplomban tartották. A misét Kiss-Rigó László szeged-csanádi megyéspüspök és a helyi plébános, Martin Dolamic-Konrad celebrálta, a zenei szolgálatot pedig a lendvai templom női kórusa mellett a Balassi-érmes Misztrál együttes biztosította. A híveknek nagy élményt jelentett a magyar művészek által megzenésített Balassi-költemények, köztük istenes verseinek előadása. A díjjal azonos évben, 1997-ben alapított Misztrál együttes programján magyar, valamint külföldi költők versei és népdalfeldolgozások szerepelnek. Megzenésítései forrása a magyar népzenei

hagyomány, amelyet gyakran ötvöznek a ma divatos világgenei irányzatokkal is.

Az irodalmi díj alapítója, a Balassi Kard Művészeti Alapítvány elnöke, Molnár Pál döntése alapján a kardot – átadása előtt – minden esetben szentmise keretében szentelik meg, így az elmúlt közel három évtized során kardszentelő mise volt már többek között a bécsi Stephansdomban, a szegedi székesegyházban, a kismartoni és az esztergomi ferences templomban is. Az idei kardszentelőn a lendvai Szent Katalin-templomban Kiss-Rigó László püspök újfent kidomborította Balassi Bálint hazaszerezését, amit írásaiban – nevelője, Bornemisza Péter tanítása alapján – minden alkalommal *édes hazám* kifejezéssel említi és ezt később Rákóczi Ferenc, Széchényi István, de még József Attila is átvette tőle.

A díj alapítása óta immár mind az öt világrészen – természetesen csak verskedvelők körében – ismertté vált a nagy magyar költő neve. A kontinensek közül Ausztrália volt az utolsó, ahová „eljutott” a Balassi-kard. A kítüntetett, Ross Gillett költő a pandémia miatt nem tudott elutazni Magyarországra a díjátadó ünnepségre, ezért az alapítvánnyal történt megállapodás értelmében a neki ítélt kardot postán küldték el számára.

Kardtársak címmel 2001-ben megjelent az addigi Balassi-díjas költők antológiája, Balassi Bálint 450. születésnapja alkalmából (2004-ben) pedig Puszt Tibor rendező és Molnár Pál dokumentumfilmet készített az irodalmi díjról ugyanezzel a címmel. A külföldi költő-műfordítók kítüntetésekor csaknem minden esetben az érintett országok nagykövetei is jelen vannak, Ernesto Rodrigues portugál műfordító esetében nemcsak hazája, de még a szintén portugál nyelvű Brazília is nagykövétével képviseltette magát a budapesti ünnepségen.

Vincze András (Fénykép: Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet Lendva)

Domokos Pál Péter, a csángók apostola

Széchenyi-díjas tanár, történész, néprajzkutató, kántor, a csángók történetének, kultúrájának kutatója. 1901. június 28-án született Csíkszereda Várdotfalva nevű városrészében, hatgyermekes földműves családban. Gyermekkorában megtapasztalta a csíksomlyói pünkösdi búcsú különlegességét; ekkor találkozott először az ide zárandókló moldvai csángókkal. A csíksomlyói tanítóképzőbe járt, amit az 1916-os román betörés miatt egy időre meg kellett szakítania. Debrecenben végzett egy évet, majd később otthon fejezte be tanulmányait.

A csíkkarcfalvi tanítóskodás után Krajovában a román hadsereg katonája volt. Ekkor határozta el, hogy az elszakadt magyarságért tennie kell. Beiratkozott a budapesti Tanárképző Főiskolára, matematika, fizika, kémia és ének-zene szakon végzett. 1926-ban hazatért, és előbb Vulkánban tanított, majd Csíkszeredében kapott állást a tanítóképzőben.

Tudatosan hordani kezdte vasárnapokon és ünnepnapokon a népviseletet, néptáncokat tanult meg, hogy később ezt a tudását is továbbadhassa. Ő szervezte meg először Csíksomlyón az Ezer Székely Leány Napja nevű, ma is élő rendezvényt.

Három év után felmondtak neki, mert Magyarországon szerzett diplomáját a román állam nem ismerte el. Ebben az időben olvasott Bartók és Kodály népdalgyűjtő útjairól, akik szinte az összes magyarlarka vidéket felkeresték, kivéve a moldvai csángókat. Domokos Pál Péter ekkor, 1929-ben, huszonnyolc éves korában indult első ízben a csángók közé.

Moldvából visszatérve újra tanítani kezdett Kézdivásárhelyen, míg végleg el nem tiltották a pályától. Gyergyóalfaluba került kántornak. Három évig, 1936-ig működött ott.

1935-ben házasságot kötött a kézdivásárhelyi

származású Antal Máriával. Négy gyermekük született: Péter, Erzsébet, Ádám és Mária.

Összegyűjtött anyagát Bartóknak és Kodálynak is bemutatta, akik további kutatásokra ösztönözték.

A bécsi döntés fordulatot hozott az életében: Hóman Bálint kinevezte a Kolozsvári Állami Tanárképző igazgatójává. Hogy megfeleljen az elvárásoknak, 1943-ban summa cum laude doktorált néprajzból, Kelet-Európa történelméből és magyar irodalomból a kolozsvári egyetem bölcsész tudományi karán. A bukovinai székelyek Magyarországra telepítése kapcsán Teleki Pál is véleményét kérte; Domokos ellenezte a Bácskába való telepítést.

1944 őszén családjával Budapestre menekült, 1945-től a közoktatási, később a népjóléti minisztériumban dolgozott. Innen 1948-ban elbocsátották, mert a segélyezéshez amerikai civil adományokat vett igénybe.

Szárászpusztán birtokot kapott, gazdálkodásba kezdett. Családjá ezen idő alatt Budapesten élt. Egyházasközből, Szárász és Mekenyes községekben tovább folytatta az anyaggyűjtést.

Alig három év múlva elvitte az ÁVO, a földjét is elkobozták. Fizikai munkásként, jobbára építkezéseken dolgozott, majd egy általános iskolában taníthatott. Ezután nyugdíjba vonulásáig (1961) Budapesten a József Attila Gimnáziumban és a Kaffka Margit Gimnáziumban tanított.

Kilencvenedik évében, 1992. február 19-én halt meg Budapesten. A Farkasréti temetőben nyugszik.

„Édes hazámnak akartam szolgálni...” – egyik legjelentősebb munkája című válaszított ezt a mondatot, amelyet egy XVII. századi, Csíksomlyón nyomtatott könyv előszavában talált. „Boldog voltam, hogy megtaláltam ezt a mondatot... Hisz' ez az ösztönzés tett képessé arra, amit csináltam, és ami semmivel sem több, mint amit mindenki megtehet, akiben szív, szeretet és munkakészség, hajlandóság van” – vallotta önmagáról. (Szerkesztett anyag)

Köszöntjük a 40 éve pappá szentelt Vértesaljai László jezsuita atyát!

Vértesaljai László SJ, a Vatikáni Rádió magyar adásainak felelős szerkesztője ez év nyarán pappá szentelésének 40. évfordulóját ünnepli. László atya 1953. október 20-án született Tapolcán, 1982. július 4-én szentelte pappá Mátraverebély-Szentkúton Lékai László esztergomi bíboros. Az eseményre az ünnepelt egy korábbi alkalommal így emlékezett vissza (részletek a jezsuita.hu oldalon megjelent írásából):

„1982. július 4-én, Sarlós Boldogasszony utáni szombatnapon délelőtt, zuhogó napfényben vagy tízezer zárandok vette körül Mátraverebély-Szentkúton még a régi szabadtéri oltárt. Népviseletbe öltözött csoportok, köztük felvidéki asszonyok pártás főkötővel, egyre csak nézték azt a fiatal kispapot, aki egyenest Rómából jött a szentelésére. Vékonyan, sápadtan, megilletődötten állt szentelő püspök előtt, határozott igent

mondott a kérdésekre, majd az Isten népe imádságára leborult és várta a Mindenszentek litániáját. Püspöke két keze neki messze többe jelentett, mint a csendes imádság közben föléje tartott két tenyér. Kedves 91. zsoldtárára gondolt: »Tollaival betakar téged, szárnyai alatt oltalmat találsz, pajzs és páncél a hűsége.«

Hogy is kerültem Mátraverebély-Szentkútra én, a töröl-metszett dunántúli? Püspököm, Lékai László esztergomi bíboros kért meg róla. Film is készült a Bíboros úrról és arról a szentkúti szentelésről is. Aldom az Urat, az akkori szentkúti plébánost, Mester János atyát, aki fiaként fogadott, áldom a Családomat, Édesanyámat és az »előrement« Édesapámat, a Testvéreimet, a Bíboros úr két kezét, a pártás főkötőjű felvidéki és mezőkövesdi asszonyokat, és a szentelés utáni hatalmas vihart,

amely a fedezékben, Oltalom alatt egymás mellé terelt mindenkit. Mindenkit áldok, aki nekem útegyengetőm!”

László atya azokban az években Rómában a Collegium Germanicum et Hungaricum növendékeként a Gregoriana Egyetemen tanulmányokat folytatott. A jezsuita rendbe 1992-ben lépett be; 1994-től két évig a Szent Ignác Kollégium igazgató-lelkésze volt. 1996–2002 között Rómában a Vatikáni Rádió magyar adásainak szerkesztőjeként és a Collegium Germanicum et Hungaricum magyar spirituálisaként tevékenykedett. Magyarországra visszatérve a tartományfőnök helyettese és *A Szív* című lelkeségi, kulturális és önismereti folyóirat szerkesztőbizottságának elnöke lett. A lap sok érdekes sorozatot közölt a tollából, amelyekhez az illusztrációkat is nagyrészt

ő fényképezte. 2005-től 2014-ig a budapesti Jézus Szíve-templom igazgatói és a Jézus Szíve-rendház előjárói tisztét töltötte be. Ezekből a feladatköréből tért vissza 2014-ben a Vatikánba, azóta ismét a szentszéki rádió magyar adásainak felelős szerkesztője és a Római Német–Magyar Kollégium magyar spirituálisja. Mindemellett újabb, ezúttal egyházművészeti tanulmányokat folytat a Gregoriana Egyetemen. Hangját sokan szívesen hallgatjuk a rádió hullámhosszán és jegyzeteit is szívesen olvassuk a médiában.

Negyvenévi papi szolgálatáért 2022. július 3-án, a Tihany szomszédságában lévő Fővenyesen, primíciája helyszínén mutat be hálaadó szentmisét.

László atya papi jubileumi ünnepéhez szeretettel gratulálunk és további életére, szolgálatára a Jöistén bőséges áldását kívánjuk!

Szerkesztőségünk

Gyalog Budapesttől Párizsig a nemzet(rész) ügyéért

Harminchárom évvel ezelőtt Okos Márton és Juhos Gábor különös formáját választotta a romániai falurombolás elleni tiltakozásnak

Okos Márton és Juhos Gábor 1989. június 4-én indult el gyalog Párizsba Budapestről, a Kossuth térről, a Rákóczi-szobortól, hátizsákjaikon a fejedelem vezette szabadságharc jelmondatával: *Cum Deo pro patria et libertate (Istennel a hazáért és a szabadságért)*. Tíz hétig tartó, 1680 kilométernyi gyaloglás után, 1989. augusztus 13-án délután érkeztek meg a Notre Dame elé és szeptember elsejéig tartózkodtak a francia fővárosban. Szokatlan és egyedülálló tettükkel a romániai falurombolás ellen tiltakoztak. Útjukat a sajtó, a politikai közélet, a történelmi egyházak érdeklődése és segítsége mellett magyar és nem magyar keresztények millióinak imalánca is kísérte. Mindezekről Okos Márton, a Báthory-Bem Hagyományörző Egyesület elnökét (a képen jobbra) kérdeztük.

– *Ha azt kérném Öntől, hogy három mondatban mondja el, kicsoda is Okos Márton, ez a három mondat hogyan hangzana?*

– A néprajzról messze földön híres Kalotaszegen születtem, abban a faluban – Kalotaszentkirály-Zentelken –, amelynek lakóit Ady Endre a XX. század elején az itt írt versében *pompás magyaroknak* nevezte. Iskoláim és ifjúságom az egyre kiteljesedő Ceaușescu-diktatúrában telt, amely egyre jobban beszűkítette valamennyiünk, de főleg a passzív szemléldésnél többet tenni akarók mozgási lehetőségeit. Így történt velem is, hogy a szekuritáté állandósuló megfigyelése, de főleg a tehetetlenség miatt 1988. február 15-én Magyarországra érkeztem mint politikai menekült.

– *Miért döntött úgy, hogy elgyalogol Budapesttől Párizsig?*

– Akkor már több ezer erdélyi menekült tartózkodott Magyarországon, és sokan voltak olyanok, akik nem a fehérebb kenyérért, hanem a cselekvő szabadságért vettünk vándortarisznyát a vállunkra. Folyton kerestem is az alkalmat, hogy mit tehetnék az otthon maradt erdélyiek elnyomása ellen. Ezt fokozta a magánbeszélgetésekben nemegyszer nekem szegezett kérdés: ha olyan nagy az elnyomás Romániában, akkor miért nem lázadtok fel? Egy ilyen kérdezővel kár vitába szállni, itt csak bizonyítani lehet. Bizonyítani azt, hogy mi nem félünk, és vállaljuk a nehéz küzdelmet, de nem rohanhatunk fejfel a falnak, hisz’ a szeku csak újabb ürügyre vár, hogy megtorolja azt. Egy újságcikket olvasva szereztem tudomást az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata kihirdetésének közzelgő bicentenáriumi párizsi ünnepségéről; ekkor határoztam el, hogy erre el kell menni, de gyalog Európán keresztül, így tiltakozva az akkor már világszerte erdélyi falurombolásként ismert romániai helyzet ellen.

– *Ez a gondolat olyan, mintha filmben látnám vagy regényben olvasnám. Valóság-gá tették?*

– Igen, bár a gondolattól az elindulásig terjedő folyamat nem volt egyszerű. A Gondviselés összehozott egy sorstársammal, Juhos Gáborral, akivel közösen elhatároztuk, hogy elindulunk. De ahhoz, hogy elindulhassunk, valamilyen magyar utazási okmányra volt szükségünk és főleg vízumokra. A magyar illetékes hatóságok első reakciója az volt, hogy „székely furfanggal” Nyugatra akarunk disszidálni. A nyugati országok nagykövetségei pedig úgy nehezítették, ahogy csak tudták, mert attól féltek, hogy a nyakukon maradunk. (Lám, most ugyanők tárt karokkal fogadják a migránsokat Ázsiából, Afrikából...) Végül néhány ember hathatós segítségével, erkölcsgarancia-vállalása lendített az ügyünkön, Csoóri Sándor, Eva Maria Barki, Pánczél Tivadar rákosszentmihályi lelkész, Kutasi András párizsi lelkész felkarolta a ter-

vünket. No és Soós Kálmán, aki közbenjárt, hogy az útra kevés valutát is kaphassunk. Így történt, hogy 1989. június 4-én (a trianoni diktátum évfordulóján) Budapestről a Kossuth térről, a Rákóczi-szobortól, a fejedelem vezette szabadságharc jelszavával a hátizsákunkon – *Cum Deo pro patria et libertate* – elindultunk. Tíz hétig tartott az út. Kb. annyi idő voltam, mint Rákóczi, amikor hazatérve első számúzetéséből, megkezdte hazája felszabadítási küzdelmét.

– *Hány kilogramm súlyú volt a hátizsákjuk?*

– Az esőtől, átázottságtól függően 17-23 kilogramm volt. Ha ugyanis esett az eső, az amúgy csak pár dekagramnyi nemzeti zászlónk több kilogramm súlyú lett, de annak akkor is ott kellett lobognia, ázotlan is.

– *Az út során hol, mit étkeztek és hol töltötték az éjszakákat?*

– Napjában egyszer-kétszer vásároltunk hideg felvágottat és gyümölcsöt, amit rögtön el is fogyasztottunk, hogy azzal se növeljük a csomagunk súlyát. Az éjszakát általában a hátunkon cipelt sátorban, hálózsákban töltöttük, amolyan vadkempingezéssel az országút mentén. A hátizsákunkból kiemelkedő piros-fehér-zöld zászló láttán az országúton mellettünk elhaladó magyarok közül néhányan megálltak és meghívtak vacsorára. Ilyenkor előfordult, hogy náluk éjszakáztunk, de ezt a felajánlást csak úgy fogadtuk el, ha reggel visszavitték oda, ahol felvettük, mert egyetlen centimétert sem akartunk csalni a gyaloglás mennyiségéből.

– *Útjukhoz kapcsolódóan imaláncot is hirdettek...*

– Indulás előtt meghirdettük, hogy minden este 9 kilenc órakor, ott, ahol éppen vagyunk, imádkozni fogunk a diktatúra mielőbbi megszűnéséért, és a média segítségével arra kértük a keresztényeket, hogy csatlakozzanak hozzánk. A nyugati sajtóban megjelent és főleg a Szabad Európa Rádióban elhangzott interjúk után ebbe magyarok és nem magyarok milliói kapcsolódhattak be. Mint ha meghallották volna Mindszenty József bíborosnak a legsötétebb Rákosi-időkből mondott szavát: „*Ha lesz egymillió imádkozó magyar, nem félek a jövőtől.*”

– *Apropó, média: milyen módon tájékoztatták céljaikról és haladásuk üteméről a nyilvánosságot?*

– Az elején ez is elég nehezen indult, hisz’ nem sok hitelt adtak nekünk. Aztán ahogy gyűlt mögöttünk a kilométerek száma, egyre inkább nőtt a hitelességünk is. Első sajtótájékoztatónkat Bécsben tartottuk Eva Maria Barki ügyvéd segítségével, pár nappal Nagy

Imre és mártírtársainak újratemetése előtt. Ugyanakkor az út folyamán mindvégig német és francia nyelvű tájékoztató „röplapokat” terjesztettünk, amelyeket lehetőség szerint próbáltunk sokszorosítani. Münchenben az akkori Szabad Európa Rádió készített velünk interjút, amit aztán több telefonos interjú követte. Az út során egy-egy érmés telefonfülkéből bejelentkeztünk, ők a stúdióból visszahívtak, így rendszeresen tudtunk nyilatkozni. Ekkor tudták meg otthon, szülőföldemen a szüleim is, hogy merre is bódorgok...

– *Nyugat-Európa-szerte ugye számíthatnak az egyházak érdeklődésére és támogatására?*

– Általában számíthatunk, néhány kivételtől eltekintve. Könyvemben mindent részletesen leírtam. Itt most hadd emeljek ki egy-két szép emléket.

Bécsben a már említett sajtótájékoztató mellett, a Pázmáneumban végre kaptunk ajánlólevelet a katolikus egyháztól is, Valentin Géza pápai prelátnak aláírásával. Ugyancsak Bécsben sikerült kicsit feltöltenünk a valutakeretünket is jószívű, az ügyünk iránt elkötelezett adakozóknak köszönhetően.

Linzbén életem végéig elkísérő szép emlékem találkozásunk a helyi magyar katolikus lelkésszel, Kerny Géza atyával, aki mindenben – szállás, meleg étel, röplapsokszorosítás – a segítségünkre volt. Sőt linzi távozásunkkor, ügyünkkel való szolidaritása jeléül, velünk gyalogolt a város határán túl.

Csodálatos volt, ahogy a nyugati magyar emigráció tagjai fogadtak bennünket. Münchenben Csontag Ferenc cserkészvezető és Lázár Csaba református lelkész és családja fogadott. Az akkori Szabad Európa Rádió szintén, sőt több interjú is készítették velünk, mint ahogy később is folyamatosan az utunk során. Heidenheimban Varga Pál református lelkész, Stuttgartban a helyi Erdélyi Világszövetség képviselőjében Kontur Bertalan és családja állt mellénk.

A legnagyobb nyilvánosságot és politikai sikerünket Strasbourgban értük el, és ebben nagy szerepe volt Hunyadi István történésznek és családjának, valamint Fabienne Wassmer városi képviselőnek. Fogadott a strasbourgi katolikus érsek, a protestáns egyház képviselője és az izraelita hitközség vezetője. Sikerült felszólalnunk az Európa Tanácsban is az éppen akkor zajló nemzetközi ifjúsági konferencián.

– *Párizsban hová érkeztek és milyen események kapcsolódtak az ott tartózkodásukhoz?*

– A Notre Dame-hoz érkezünk 1989. augusztus 13-án délután, 1680 km gyaloglás után. A párizsi magyarok egy csoportja fogadott bennünket. Azután a már említett Kutasi András református lelkész és családja voltak a segítségünkre (felesége a híres erdélyi Toldalgy családából származott). Egy ideig náluk húztuk meg magunkat, majd Parajdi Mester László mérnök ajánlotta fel az irodáját a további párizsi tartózkodásunk idejére. Tőlük kísérték a különböző újságokhoz inter-

júkra. A párizsi magyarság az augusztus 20-i Szent István ünnepségen fogadott a katolikus misszióban Molnár Ottó káplán vezetésével. (A fénykép ott készült.) Ugyancsak Molnár Ottó atya tájékoztatta az anyaországot az *Új Emberben*, nagyon megható beszámolóban, tiltakozó gyalogutunkról.

– *Ezen kívül otthon mekkora visszhangja volt nem mindennapi tettüknek?*

– 1989 ősze nagyon mozgalmas volt Magyarországon, ezt legnagyobb mértékben a Soós Kálmán által szervezett sajtótájékoztató mozditotta elő. Sokan meglepődtek és elcsodálóztak, hogy nem „disszidáltunk székely fufanggal”, hanem visszatértünk, pedig kicsoda gazdasági lehetőségeink lettek volna Nyugaton.

– *Van-e tudomása arról, hogy valaki valamikor cselekedett volna hasonló, mint Önök?*

– Különböző próbálkozásokról hallottam, de hogy valaki végigjárta volna ezt az utat gyalog egy nemzeti cél jegyében, ilyenről nincs tudomásom.

– *Az útról könyvet is írt, amelynek már újabb kiadása is megjelent. Mit tapasztal a fogadtatásáról?*

– A könyv valóban több kiadást is megért. Igaz, nehezen indult, mert míg Párizsba elgyalogolni nekünk tíz hétbe telt, az erről szóló könyv megjelentetése közel tíz évbe. De aztán hozzánk hasonlóan szép utat járt be a kötet is szerte a Kárpát-medencében. Sok könyvbemutatót, író-olvasó találkozót tartottam már.

– *Annak idején a falurombolás és a diktatúra ellen tiltakoztak. Mi változott azóta?*

– Változott a rendszer, mert volt egymillió, de inkább sok millió imádkozó, aki hitt ebben. Az elnyomás azonban maradt, csak a módszere változott: ma Romániában demokratikusan (többségi akarattal) nyomják, félemlítik meg a magyar nemzeti közösséget. Egyik aktuális példa erre a marosvásárhelyi Rákóczi Iskola hatósági zaklatása...

– *Mindig is fontos volt Önnek a nemzeti összetartozás. Ennek jegyében mivel foglalkozik jelenleg?*

– Igen, a nemzeti összetartozás szolgálata egyfajta életformámmá vált. Olyan ez, mint egy örökös gátfutás, állandó akadályokkal. Sajnos sokszor a gátakat „profik” állítják. No de Dobó Istvánt idézve: „*a falak ereje nem a kőben van, hanem a védők lelkében*”. A munkám mellett (mert valamiből élni is kell) a szülőhazámmal, Kalotaszeggel a központban a fővárostól Felvidéken át Székelyföldre próbálok munkálkodni a nemzeti összetartozáson. Az utóbbi években több olyan emlékevet kezdeményeztem – Márton Áron-, Szent László-, Báthory-emlékév –, amelyek nemcsak a Kárpát-medencébe, hanem a diaszpórára is kihatottak. Ugyancsak kedves témám a magyar–lengyel barátság évszázados hagyományainak éltetése és különösen kiterjesztése Erdély felé a történelmi hagyományok jegyében. Erről szól nemrég megjelent, *Erdélyi lengyel emlékhelyek, történetek* című könyvem is. Igaz, ennek a barátságunk az ápolása a mai háborús idők miatt a geopolitikában a geostratégiai helyzet miatt nem könnyű, de ilyenkor van nagy szükség a civil diplomáciára.

Varga Gabriella

Megújult a római Villa Mater Redemptoris magyar zarándokház

Ennek a felújítását is Magyarország Kormánya támogatta

A Villa Mater Redemptoris – ismertebb nevén a Tamagno utcai egyházi intézmény – az olasz fővárosban működő két magyar zarándokház egyike. A kertes, háromemeletes épületet a hatvanas években külföldi adományokból az Isteni Megváltóról elnevezett magyar női szerzetesrend tagjai építették. Magyarország Kormánya támogatta, hogy a zarándokház hosszú távra biztos kezekbe kerüljön, így segített abban, hogy azt a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) 2019-ben megvásárolja, majd felújíttassa. A 2022. május 7-én megáldott, megújult Villa Mater Redemptoris hatvan szobával várja a magyar vendégeket.

Az ünnepélyes átadáson a zarándokházat és használóit Veres András, az MKPK elnöke, a Győri Egyházmegye püspöke áldotta meg, a szentmisét is ő celebrálta. Kiemelte: újabb ház fogadja az Örök Városba érkező magyarokat, akik ott „békére, hitre, lelki és szellemi közösségre” találhatnak.

A zarándokház megnyitását mások mellett Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetközi kapcsolatokért felelős államtitkára, Bathó György, a Külgazdasági és Külügyminisztérium helyettes államtitkára, Érszegi Márk Aurél, a Külgazdasági és Külügyminisztérium vallásdiplomáciai főtanácsadója, Tóth Tamás, az MKPK titkára és Németh Norbert, a Pápai Magyar Intézet (PMI) rektora, aki egyben a házat üzemeltető Szent István Alapítvány elnöke. Jelen voltak a házban most is szolgálatot teljesítő Isteni Megváltóról elnevezett rend nővérei, köztük Balogh Kinga nővér, aki a ház

építésében egykor részt vevő Galavitch Geraldine unokahúga. A szentmisén a szombathelyi VOX Savariae Ökumenikus Vegyeskar tagjai teljesítették zenei szolgálatot.

A keresztényeknek a kommunizmus után az egyházakat és nemzeteket megosztó és támadó liberális diktatúrát is túl kell élniük – fejtette ki Soltész Miklós a felújított zarándokház ünnepélyes átadásán. Kijelentette:

az egyházak és a szerzetesrendek bátorsága és kitartása kellett ahhoz, hogy a magyarok megmaradhassanak kereszténységükben és továbbra is otthon lehessenek Rómában. Hangsúlyozta, hogy az egyházak tagjai minden megpróbáltatás ellenére továbbvitték feladatukat, ezt tették a rendszerváltozás idején is, amikor ismét szolgálatba álltak az oktatásban, egészségügyben és számos más szociális területen. Úgy vélte, szükség van most is a példamutató bátorságra azért, hogy „a kommunista diktatúra után a liberális diktatúrát is túléljük, mivel az támadja a kereszténységet, az egyházat, a nemzeteket, amelyeket egymással szembe fordítva tönkre akar tenni”.

Az első magyar zarándokházat Rómában Szent István király állíttatta a Szent Péter-bazilika mellé, ahol 1030-tól 1766-ig állt. Utóépületét, a mai római Szent István Házat szintén külföldi adományokból építették és 1967-ben nyitották meg. A házat az MKPK szintén megvásárolta és ugyancsak a magyar kormány segítségével felújíttatta; annak az ünnepélyes átadása 2021-ben volt.

A Villa Mater Redemptoris címe: Via Francesco Tamagno, 38, 00168 Róma. Telefonszám: +39 06 627 7953; e-mail-cím: villamaterred@gmail.com.

(Forrás: MTI)

Testületi választást tartottak az Innsbrucki Magyar Egyházközségben

Innsbruckban a 2022. április 18-i, húsvéthét-fői szentmise után Szalai Benedek bejelentette, hogy megtartják a Covid miatt korábban elhalasztott testületi választást. Minden jelenlévő és jelen nem lévő, Innsbruckban élő katolikus személy szavazhatott. A vezetőségre vonatkozó javaslatokat 2022. április 14-ig lehetett Szalai Benedekhez eljuttatni.

Az ülésen jelen volt Hirschberger Raimond diakónus, az Innsbrucki Egyházmegye hivatalos megbízottja. Az egyetlen benyújtott javaslat az elnöki tisztségre Szabados Pétert, az elnökhelyettesi posztra Szalai Benedeket, pénztárosnak pedig Bakonszeginé Varga Iboylát jelölte. A vezetőségre benyújtott javaslatot a jelenlévők elfogadták. A megválasztott elnök, Szabados Péter megköszönte a szavazók bizalmát.

(Forrás: Szerkesztőségünknek is megküldött jegyzőkönyv)

Pontosítás

Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye honlapján 2022. április 1-jén megjelent, Erdő Péter bíboros szentmisét mutatott be Boldog IV. Károly király halálának 100. évfordulóján című cikkben, amelyet lapunk 2022. májusi számának 8. oldalán Szentmise Boldog IV. Károly király halálának 100. évfordulóján címmel átvettünk, pontatlanul szerepel az az utalás, miszerint IV. Károly szíve a dél-tiroli Muri-kolostorban nyugszik. A valóság az, hogy a Madeira szigetén eltemetett Károly szívé a svájci Aargau kantonban lévő Muri bencés kolostor Loreto-kápolnájában helyezték végső nyugalomra, ahogy utóbb a férjét 67 évvel túlélt Zita szívé is.

Szívesen fogadnánk olvasóinktól a dél-tiroli, Bolzano melletti Muri-Gries bencés apátságról és a svájci bencés Muri-kolostorról, illetve a kettő közötti összefüggésekről szóló írásokat.

Szerkesztőség

Humorsarok

Egy négyéves kisfiú odamegy az édesapjához és azt mondja:

- Apa, úgy döntöttem, hogy megházasodom!
- Nagyszerű! És kit veszel el feleségül?
- A nagymamát! Azt mondta, hogy szeret engem, én is szeretem őt, ő a legjobb szakács a világon és a legszebb történeteket is ő meséli nekem!
- Aranyos, de van egy kis probléma!
- Milyen probléma?
- Az, hogy ő az anyám. Nem veheted feleségül az anyámat!
- Miért nem? Te is az enyémmel házassodtál!

Gyöngyöt az embernek...

Megalakulásuk óta első alkalommal indult svájci turnéra a Misztrál Együttessel alapító Heinczinger Miklós, Tóbisz Tinelli Tamás és Török Máté, hogy útjuk során Genfben, Bazelben és Zürichben örvendeztessék meg lelket simogató dallamaikkal a közönséget.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Külföldi Magyar Lelkipásztori Szolgálat az Ars Sacra Alapítvánnyal együttműködésben második éve szervez művészeti és kulturális programokat a diaszpóramagyságra számára. Céljuk, hogy a külföldi magyar katolikus közösségek szoros összeköttetésben maradjanak a magyar katolikus egyházzal és a művészi élményeken túl megtapasztalják a közösségi együttléti örömet.

Összefogásuk májusi gyümölcse egy háromállomásos svájci turné volt a méltán híres Misztrál Együttessel. A 25 éves jubileumát ünneplő zenekar a magyarországi zenei élet egyik népszerű versenklő formációja. Dalaik egyre inkább önálló minőséget, sajátos „Misztrál-hangzást” hoznak. A kimagasló vokális képességű, számos akusztikus hangszert megszólaltató, Magyar Örökség-díjas együttes tagjai különböző zenei érdeklődésűek. Versválasztásaikban fontos szerepet játszik az európai és a magyar történelem iránti érdeklődés.

Nemcsak káprázatos tehetségüknek, hanem kisugárzásuknak, közvetlenségüknek hála, hogy még Genfben és Bazelben is az együttes régi rajongói fogadták az előadást.

Negyedszázados múltjuk mellett is képesek mindig megújulni, az adott közönséghez alkalmazkodni: Genfben a másnap hatodik születésnapját ünneplő fiatallembert felkö-

szönteni; Bazelben eljátszani azt a dalt, amelyet a közönség a vasárnapi szentmisén előad; vagy hallva, hogy a zürichi közönség a magyar himnusz és a székely himnusz is elénekli a mise után, egy ősi magyar Mária-himnusszal kezdeni a koncertet.

Így fordulhat elő, hogy egy előadás ugyanazt a lelket érintő, lehangoló hatást

gyakorolja a munkásságukat kezdetektől ismerőkre, mint azokra, akik most hallották először az együttest.

A helyi szervezeteknek és misszióknak köszönhetően az előadásokon túl szeretetvendégségek során nyílt alkalom kötetlen beszélgetésre, együttlétre.

A könnyekig hatódott közönség Zürichben, a záróelőadáson hosszú percekig tartó álló vastapssal köszönte meg a műsort és a turnét.

A szervezők folytatják munkájukat, hogy ne csak a szeptemberben megrendezésre kerülő Ars Sacra Fesztivál keretein belül találkozhassunk szakrales művészetekkel, hanem évközben a külföldi magyar katolikus missziók számára is eljuttassák azt. Annak megfelelően, ahogyan a Genfi Magyar Katolikus Misszió vezetője, Igo-Kemenes Péter fogalmazta meg halálját az együttes felé: „Köszönjük nektek azt a szeretetteljes alázatosságot, szerénységet, hogy ti, akik nagy teltház koncerteket tartotok, eljöttök hozzánk egy ilyen kis közösséghez. A mi erőnk a ti erőtok. A szokásokat, régi hagyományokat ti nagyban véditek, mi pedig kicsiben. Kis közösségben megtartjuk a kultúránkat, vallásunkat, anyanyelvünket. Hagyományörzés. Ez a közös bennünk, ez kapcsol össze minket, kicsiket a nagygal.”

Kép és szöveg: Ars Sacra

REJTVÉNY

Csak csipetnyi por

„fájlalom a bűnt, amit elkövettem...” (Baricz Lajos)

Vízszintes: 1. Az idézet első része. 9. Talján. 10. Zavart gém! 12. Kezdet és vég nélküli szerda! 13. Elem! 15. Az antitestek jelenlétét kimutató COVID-19-teszt. 17. Modális dúr jellegű hangsor. 18. Két szó: kutya, áporodott. 19. Igekötő. 20. Antik. 21. Kezdet nélkül örli! 22. Német Demokratikus Köztársaság. 24. Lőledel. 26. Két szó: személyes névmás, földet tőr. 27. Cselekvést, történést kifejező szófaj. 29. Nati egyneműi. 30. Elcsatolt magyar országgrész. 33. ... missa est. 34. Óriás.

Függőleges: 2. A Jupiter egyik holdja. 3. Üresen tolat! 4. Holnap előtt. 5. Frankó. 6. Vajdaság országa. 7. Felfelé: Ausztriához csatolt magyar országgrész. 8. Emek! 11. Az idézet második része. 14. Angolul szelíd. 16. Felvidéki város. 18. Észt ad valakinek. 23. Kolozs megyei falu. 25. Bizmut. 28. Kócsag. 31. Részvénytársaság. 32. Felfelé: kettősbetű. 33. Felfelé: személyes névmás.

Simon Kinga

Májusi rejtvényünk megfejtése:

„A földön élni eszméssel érdemes, / és az eszme legyen tiszta, szent, nemes, / mely fölrepít a csillagok közé”

Hamarosan online tematikus keresztrejtvény-sorozatot indítunk

Az Életünk újság kiadóhivatala, a Misszió Média Kft. idén csatlakozik a Tamási Áron 125 Emlékév programozatához. A Magyarság Házával kötendő megállapodásunknak megfelelően rövidesen megkezdjük a *Játszva tanulás: online szabadulószoza, online kvíz és online keresztrejtvény-sorozat* című kezdeményezéseink megvalósítását. A keresztrejtvényeket több felületen, így a www.életunk.net weboldalon is elérhetővé tesszük. Látogassanak el honlapunkra, ahol még több információt találhatnak majd a hamarosan elinduló, Tamási Áron-émlékévhez kapcsolódó programjainkról!

Varga Gabriella

1	M						O		8	A
		9						10		
11	E				12					A
13		14						15	16	
17					18					
19				20				21		
22			23		24		25	26		
			27	28					29	
30		31				32		33		
	T					34				

Magyar szentmisék az európai diaszpórában

ANGLIA

London: Hungarian R.C. Chaplaincy / Szent István Ház, Ft. Csicsó János főlelkész; W5 4EA London, 62 Little Ealing Lane; Tel./Fax: +44-20/8566-0271; E-mail: hungarian.chaplaincy@btinternet.com; Web: www.szentistvanhaz.org és www.facebook.com/szentistvanhaz.london. Szentmise minden hónap 1. és 3. vasárnapján 11.30-kor. További misézőhelyek: Bristol, Cambridge, Luton, Manchester, South Croydon.

AUSZTRIA

Bécs: Wiener Ungarische Katholische Gemeinde / Bécsi Magyar Katolikus Egyházközség, Ft. Simon Ferenc esperes, főlelkész; A-1070 Wien, Döblergasse 2/30b; Tel.: +43-1/526-4972; E-mail: bmke@katolikus.at; Web: www.katolikus.at és www.facebook.com/KMEMWien. Új, ideiglenes szentmishelyszín: Am Tabor-plébánia, 1020 Wien, Alliiertenstr. 2. További misézőhelyek: Baden, Leesdorfer Hauptstr. 74., minden hónap második vasárnapján 16.30-kor és Bécsújhely, Szent Katalin-kápolna, Domplatz 1., minden hónap utolsó vasárnapján 17.00-kor.

Collegium Pázmáneum: Ft. Varga János rektor; A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14; Tel.: +43-1/319-1403; E-mail: collegiumpazmaneum@gmail.com; Web: www.pazmaneum.katolikus.hu. Előesti szentmise szombatonként 17.00-kor.

Burgenland, Kismarton: Vikariat für ungarische Belange, Ft. Pál László, Diözese Eisenstadt; A-7000 Eisenstadt, St. Rochus-Straße 21; Tel.: +40/676-880-708-346, +40/2682-777-346; E-mail: laszlo.pal@martinus.at; Web: www.martinus.at. Szentmise hónap 3. vasárnapján 11.00-kor, Franziskaner Kirche, A-7000 Eisenstadt, Josef Haydngasse 31.

Burgenland, Alsóőr: Katholische Pfarramt, Ft. Gáspár Adalbert; A-7501 Unterwart 226; Tel.: +43-33/523-4108; vasárnaponként 9.45-kor.

Burgenland, Felsőőr: Ft. Gáspár Adalbert; A-7400 Oberwart, Stenamangerstraße 13; vasárnaponként 8.30-kor.

Burgenland, Középpulya: Ft. Ghinari Johann; A-7350 Mittellpullendorf, Ungargasse 62; 1. és 3. szombaton 18/19 órakor.

Graz: Msgr. Molnár Ottó; Tel.: +43-316/6821-2421; E-mail: otto.molnar@laposte.net. Ft. Holló István; Tel.: +43-676/8742-6711; E-mail: istvan.hollo@graz-seckau.at. Szentmise minden vasárnap 17.00-kor, Kalvarienberg-Kirche, Kalvarienbergstr. 155., A-8020 Graz.

Innsbruck: Innsbrucki Magyar Katolikus Egyházközség, cím: Magyar Ház, A-6020 Innsbruck, Richard Wagner Str. 3., egyházmegyei megbízott: Hirschberger Raimond diakónus, világi elnök: Szabados Péter, elnökhelyettes: Szalai Benedek. E-mail: pepat@ikbnet.at. Szentmise minden hónap 2. vasárnapján.

Linz/Wels: Ungarnseelsorgezentrum der Diözese Linz, Ft. Szabó Ernő; A-4600 Wels, Herrenstr. 2.; Tel.: +43-732/341-175; E-mail: ernst.szabo@dioezese-linz.at. Mischelyszínek: Linz, Guter Hirte (Jó Pásztor-) templom, Am Steinbühel 31, A-4030 Linz, minden hónap 1., 3. és 5. vasárnapján és Wels, St. Stephan/Lichtenegg (Szent István-) templom, Königseederstr. 20, A-4600 Wels, minden hónap 2. és 4. vasárnapján.

Klagenfurt: Kapuziner Kirche; A-9020 Klagenfurt, Waaggasse 15., szentmise minden hónap utolsó vasárnapján 14.00-kor.

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, 3. szombaton 17.00-kor az orsolyita templomban, A-5061 Salzburg, Aigner Str. 135. Érdeklődni: Bohuny István, tel.: +43-699/8172-1232.

BELGIUM

Brüsszel: Mission Catholique Hongroise, Magyar Ház, P. Havas István Sch.P.; 1050 Bruxelles, rue de l'Arbre Bénit 123; Tel.: +32-2/64-96-188, mobil: +32-487/614-063; E-mail: havas.istvan@piarista.hu; aumonieredesetrangers@skynet.be; Web: www.bmkk.be. Szentmise minden vasárnap 10.30-kor és 18.00-kor, 123 rue de l'Arbre Bénit, 1050 Ixelles és Église Sainte-Famille, Place de la Sainte-Famille, 1200 Woluw-Saint-Lambert. További misézőhelyek: Leuven; Liège, Abbaye Paix Notre-Dame des Soeurs Bénédictines, 54 boulevard d'Avroy, 4000 Liège, havonta egy alkalommal (szombat, 15 órakor) a Bencés Nővérek templomában.

CSEHORSZÁG

Prága: Prágai Magyar Katolikus Plébánia, Ft. Balga Zoltán; Telefon: +420-734-688-656; E-mail: info@katolikus.cz; Web: www.katolikus.cz és www.facebook.com/Prágai-Magyar-Katolikus-Plébánia-1769510549979963/. Mischelyszín: Belvárosi Szent Henrik Templom, 110 00 Prága 1., Jindřiska 30.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Mission Catholique Hongroise / Párizsi Magyar Katolikus Misszió; F-75010 Paris, 42, rue Albert Thomas; Tel.: +33-1/42-086-170,

E-mail: missioncatholique@orange.fr; Web: www.magyarmisszio.info és www.facebook.com/Parizsi.Magyar.Katolikus.Misszio.

HOLLANDIA

Hollandiai Magyar Római Katolikus Egyházközségi Tanács; E-mail: hagai.magyar.katolikusok@gmail.com; Web: www.hollandiimagyarkatolikusok.net és www.facebook.com/EKT-hollandiai-magyar-katolikusok-119459806451156.

Amszterdam: Obrechtkerk, Obrechtstraat 30. NL-1071 KM Amszterdam.

Eindhoven: Sint Joriskerk, Sint Jorislaan 51, NL-5614 AA Eindhoven.

Hága: Hágai Magyar Katolikusok, Onbevekt Hart van Maria Kerk (Marlotkerk); NL-2594 CK Den Haag, Bloklandenplein 15. Facebook: www.facebook.com/HagaiMagyarKatolikusok.

Helmond: Pauluskerk, Paulus Potterstraat 2., NL-5702 CW Helmond.

Vianen: Vianeni Magyar Otthon, Panoven 17A, NL-4133 NG Langeweg, 145. sz. házzal szemben van a bejárat.

Wassenaar: Sint Jozefkerk, Van Cranenburchlaan 31. NL-2241 PJ Wassenaar (Parklaan 28 (kerk) / van Cranenburchlaan 31 (Pastorie); Tel.: 070-511-4262; E-mail: secretariaat@sint-jozefwassenaar.nl.

LENGYELORSZÁG

Vársó: Paweł Sobstyl atya papként tanult meg magyarul, ő végez magyar miséket. Plébániáján, a Gyermekek Jézusról nevezett plébániatemplomban minden hónap második vasárnapján van magyar szentmise 15.30-kor.

LUXEMBURG

Ft. Lukács József és Havas István Sch.P., 8032 Strassen, 2 place des Martyrs. Havonta egy alkalommal.

MÁLTA

Naxxar, Santwarju Gesu Hniena Divina-templom. Évente háromszor van magyar szentmise (vasárnap 17.30-kor).

NÉMETORSZÁG

Augsburgi Egyházmegye: Ungarische Katholische Mission / Augsburgi Szent László Magyar Katolikus Misszió, Ft. Csibi Sándor; D-86152 Augsburg, Henisiusstr. 1.; Tel.: +49-821/3166-8960 vagy +49-821/3166-8961; E-mail: iroda@augmis.de; Web: www.augmis.de, www.augsburgimisszio.de, augsburgi-katolikusok.de. Misézőhelyek: Augsburg, St. MAX-templom, Franziskanergasse. 4.; D-87437 Kempten, St. Mang, Mariä Himmelfahrt-templom, Friedrich-Ebertstr. 1., Neuburg an der Donau.

Bamberg-Eichstätt-Regensburgi Egyházmegye: Stemper Ferenc lisbergi plébános és Dankó István atya (Amberg). Szentmisék: Caritas Seniorenheim St. Josef-kápolnája, Giesbertstr. 65., Nürnberg, kéthetente. A járványhelyzet miatt a vasárnapi szentmisék helyszíne megváltozott. Az új helyszín: Heiligste Dreifaltigkeit-plébániatemplom, D-90473 Nürnberg, Giesbertsstr. 75. Érdeklődni lehet: Dr. Lipecz József, tel.: +49-911/426-703

Freiburgi érsekség: Ft. Lovász Reinholdt plankstadti kooperator; D-68723 Plankstadt, Schwetzingen Str. 32. Havonta magyar szentmisét tart Mannheimben.

Berlini és Hamburgi Főegyházmegye, Hildesheimi és Osnabrücki Egyházmegye: Ungarische Katholische Mission, Ft; D-20535 Hamburg, Bürgerweide 35; Tel.: +49-40/250-7783. Misézőhelyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen.

Kölni Főegyházmegye, Esseni és Aacheni egyházmegyek: Katholische Ungarische Gemeinde im Erzbistum Köln / A Kölni Érsekség Római Katolikus Magyar Lelkészsége, Ft. Lukács József; D-50676 Köln, Am Rinkenpfuhl 10; Tel.: +49-221/3377-8517; E-mail: info@ungarnzentrum.de és unganzentrum.koeln@gmail.com; Web: www.ungarnzentrum.de és www.facebook.com/Ungarische.Gemeinde. További misézőhelyek: Bergisch-Gladbach, Bonn, Duisburg, Düsseldorf, Essen, Herzogenrath, Köln, Wuppertal.

Limburg-Fulda-Mainzi Egyházmegye: Katholische Ungarische Gemeinde / Szent Erzsébet Magyar Katolikus Egyházközség Frankfurt, Ft. Belényesi József, D-61440 Oberursel, Altenhöferweg 61; Telefon: +49/0175-2562-688; E-mail: pfarrbuero@erzsebet-frankfurt.de; Web: www.magyar-katolikusok-frankfurt.de; Facebook: www.facebook.com/MagyarKatolikusEgyhazkozseg. Misézőhelyek: Frankfurt am Main, Darmstadt-Griesheim, Gießen, Mainz és Wiesbaden-Delkenheim.

München-Freisingi Főegyházmegye: Ungarische Katholische Gemeinde / Magyar Katolikus Egyházközség, Ft. Merka János; D-81925 München, Oberföhringer Str. 40.; Tel.: +49-89/2137-4230 (Titkárság: Varga Katalin tit-

kárnő) és +49-89-2137-4233 (Lukács Tibor lelképásztori munkatárs); Fax: +49-89/2137-4234; E-mail: info@ungarische-mission.de, Ungarische-Gemeinde.muenchen@eomuc.de; Web: www.ungarische-mission.de. Nyugdíjas kisegítő: Ft. Buchmüller István ny. plébános. Misézőhelyek: München, Rosenheim, Erding, Landshut, Bad Tölz, Waldkraiburg.

Münster-Paderborn-Osnabrücki Egyházmegyek: Münster Magyar Katolikus Misszió / Münsteri, Osnabrücki és Paderborni Egyházmegyek magyar közösségei, Ft. Simon Péter; D-48157 Münster, Middelfeld 24; Tel.: +49-251/932-57-288; E-mail: ungarische-mission@bistum-muenster.de; Web: sites.google.com/view/ungarisch és www.facebook.com/ungmis. Misézőhelyek: Bielefeld, Bocholt, Hagen, Marl, Menden, Münster, Neukirchen-Vluyn, Osnabrück.

Passau Egyházmegye: Ungarische Mission Passau / Passau Magyar Misszió, Ft. Kovács János; D-84375 Kirchdorf am Inn; D-94036 Passau, Breslauer Str. 2.; Tel.: +49-85/712-332; E-mail: info@magyar-missio-passau.de. sites.google.com/site/magyarmissiopassau és www.facebook.com/magyarmissio.passau.

Rottenburg-Stuttgarti Egyházmegye: Ungarische Katholische Gemeinde / Szent Gellért Magyar Katolikus Egyházközség, Ft. Merlás Tibor; D-70186 Stuttgart, Albert-Schäffle Str. 30.; Tel.: +49-711/236-9190, fax: +49-711/236-7393; E-mail: mission@stuttgarti-katolikusok.de, mtibor1960@gmail.com; Web: www.stuttgarti-katolikusok.de és www.facebook.com/stuttgarti.katolikusok; D-89073 Ulm, Walfischgasse 17.; Tel.: +49-731/3996-6306, mobil: +49-1575-370-1412. Misézőhelyek: Balingen-Frommern, Biberach an der Riss, Böblingen, Eislingen, Friedrichshafen-Berg, Heidenheim an der Brenz, Heilbronn-Horkheim, Ludwigsburg-Hoheneck, Munderkingen, Reutlingen-Orschel-Hagen, Schwäbisch-Gmünd, Stuttgart, Ulm, Tuttlingen, Weingarten.

Würzburgi Egyházmegye: Ft. Dr. Koncsik Endre; D-97070 Würzburg, Domschulstr. 2.; Tel.: +49-931/3866-2530, fax: +49-931/3866-2599.

NORVÉGIA

www.nufo.no/makao. Húsvétkor, augusztus 20-án és karácsonykor ünnepelnek magyar nyelven szentmisét, más-más, az alkalomra odautazó lelképásztorok szolgálata által.

Látogasson el ide is:
www.kalejdoszkopfolyoirat.eletunk.net

A szerkesztőség a nem saját írású cikkek tartalmáért nem vállal felelősséget, mindazonáltal kellő körültekintésre törekszik. Az olvasóinktól és külső forrásokból érkező cikkek tartalmáért azok szerzői vállalnak személyes felelősséget.

Közösségi oldalunk:
www.facebook.com/eletunkujsg

Címlapon:
Gerd Altmann képe a Pixabay-en

Hirdessen az Életünkben!

Apróhirdetés:
Keret és fénykép nélkül: 100 HUF vagy 0,30 EUR/betű
Keret: 3500 HUF vagy 10 EUR
Fénykép: 7000 HUF vagy 20 EUR
Többszöri hirdetés esetén kedvezmény.

Nagyhirdetés és PR-cikk:
Teljes oldal: 400 e HUF vagy 1100 EUR
Féloldal: 300 e HUF vagy 800 EUR
Negyedoldal: 200 e HUF vagy 500 EUR
Többszöri hirdetés esetén kedvezmény.

Médiapartnereink:

Bécsi Napló
Clevelandi Magyarokért Alapítvány
Független Magyar Rádió Toronto
Kalejdoszkóp folyóirat, Toronto
Mozaik Sydney Magyar Rádió
Napjaink, West Kelowna, Kanada
Pannon RTV, Szabadka
Temerini Újság
Vatikáni Rádió

Lapunk megjelenése megvalósult a Magyar Kormány támogatásával. A Bethlen Gábor Alap hozzájárult a kiadónk működésével és ezzel a lapunk fenntartásával kapcsolatos költségekhez.

OLASZORSZÁG

Róma: Olaszországi Katolikus Missziós Központ, Via del Casaleto, 481., 00151 ROMA (RM); E-mail: hungarian.mission.italy@gmail.com; Tel.+39 06 68.42.620; Lelkész: Dr. Németh Norbert rektor. A római magyar közösség szentmiséjét a hónap utolsó vasárnapján tartják 11 órakor a Celio dombon a Szent István vértanú-körtemplomban (Santo Stefano Rotondo). Rómában minden kedden 8 órakor magyar nyelvű szentmisét ünnepelnek a Szent Péter-bazilika Magyarok Nagyasszonya-kápolnájaiban. További misézőhelyek: Bologna, Catania, Firenze, Loreto, Milánó, Padova, Palermo, Parma, San Martino del Carso – Sagrado, Torino, Velence.

SVÁJC

Bázel: Röm. Kath. Ungarnmission / Bázei Magyar Katolikus Misszió, Ft. Pál István; CH-4123 Allschwil, Binninger Str. 45.; Tel.: +41-76/518-5440; Web: www.ungarnmission.ch. Mischelyszín: Sacré Couer-templom, Feierabendstr. 68., CH-4051 Basel, minden vasárnap 15.00-kor.

Genf: Genfi Magyar Katolikus Misszió, CH-1216 Cointrin GE, Chemin du Ruisseau 36.; Tel.: +41-22/791-0458; Web: www.katolikus.ch. Mischelyszín: Cointrin-kápolna, minden hónap első és harmadik vasárnapján 10.30-kor.

Lausanne: Tel.: +41-76/483-7394. Mischelyszín: Servan-kápolna (Chapelle de Servan), Chemin Eugene-Grasset 12, CH-1006 Lausanne, a genfi vasárnapi szentmiséket megelőző szombatokon 18.00-kor.

Tägerwil: Bruder Klaus-templom, Ernst-Kreidolfstrasse, CH-8274 Tägerwil, minden hónap első vasárnapján 17.00-kor.

Zürich: Szent István Magyar Katolikus Misszió Zürich, Ft. Varga Péter; CH-8057 Zürich, Winterthurerstr. 135.; Tel.: +41-44/362-3303; E-mail: peter.varga@mail.ch iroda@magyar-misszio.ch; Web: http://magyar-misszio.ch. Szentmise minden vasárnap 12.00-kor és minden első pénteken este 17.30-kor, Bruder Klaus-templom, Milchbuckstrasse 73, CH-8057 Zürich. További misézőhelyek: Frauenfeld, Schaffhausen, Uster, Winterthur.

Részletesebb adatbázisunkat megtalálja honlapunkon:
www.eletunk.net/miserend

Jó szívvel ajánljuk:
www.jakabantal.eletunk.net

ÉLETÜNK

Az európai magyar katolikusok lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Misszió Média Lap- és Könyvkiadó Kft.
H-1165 Budapest, Zsemlekes út 25/A. I. 5.
Telefon: +36 70 635 7064
E-mail: szerkesztoseg@eletunk.net
Honlap: www.eletunk.net
www.facebook.com/eletunkujsg

Felelős kiadó és főszerkesztő:
Varga Gabriella

Felelős szerkesztő:
Vencser László

Tanácsadók:
Sajgó Szabolcs SJ, Szócs Csaba,
Varga János, Vértesaljai László SJ

Munkatársak:
Dancs Rózsa, Hiba György SJ, Horváth Enikő,
Kovács Péter, Puss Sándor SJ, Sebestyén Péter,
Simon Kinga, Szabó Ferenc SJ, Vincze András

Előfizetés:
közvetlenül a kiadóhivatalnál vagy
az európai magyar lelkészségekben keresztül
Előfizetés a 2022. évre közvetlenül a kiadónál:
35 EUR/év, 7000 HUF/év

Digitális változat:
20 EUR/év vagy 6000 HUF/év

Bankszámlaszámunk:
MISSZIÓ MÉDIA KFT.

OTP BANK
11716008-22527699
HU85 1171 6008 2252 7699 0000 0000
SWIFT (BIC) azonosító: OTPVHUHB

Nyomdai előkészítés:
Éber Tamás

Nyomtatás:
Micropress Kft.
H-3434 Mályi, Kistokajai út 5.

Keresse lapunkat a világhálón is:
www.eletunk.net

Nagyböjti lelkinap Londonban a Virágvasárnap fényében

2022. április 9 és 10-én, kétéves kényszer-szünet után újra meg tudtuk tartani a nagyböjti lelkinapot a londoni Szent István Házban. Tóth Tamás atya, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkára volt a vendé-

günk, a lelkigyakorlat főelőadója. Jézus megkísértése és a tékozló fiú példabeszédén keresztül segített megérteni, hogy miért fontos a felkészülés a húsvéti ünnepekre. A szombati nap az imádság, az elmélke-

dés, az elcsendesedés és a szentgyónás napja volt – vagyis a bűnbánat, a megtérés volt a nap főtémája.

A virágvasárnapi liturgia pedig Krisztus keresztjét, a szenvedés misztériumát hozta

közelebb számunkra. Ezáltal értelmet nyernek a mi erőfeszítéseink, a készületünk a húsvéti ünnepekre. Krisztus keresztáldozata mindig alázatra tanít bennünk.

Londonból: Csicsó János angliai főlelkész

Tartalmas és szép húsvétot ünnepelt Londonban a magyar ajkú katolikus közösség

Tartalmas szent háromnapot és húsvéti ünneplést tudhat maga mögött az angliai Magyarok Nagyasszonya Római Katolikus Főlelkészhez kötődő magyar ajkú közösség: többek között április 12-én, nagykedden a magyarok lelkipásztori ellátásával megbízott Csicsó János megújította papi fogalmát a Westminster-székesegyházban, húsvétvasárnap a Szent István Házban pedig egy kereszteleire is sor került.

Csicsó János angliai magyar főlelkész 2022. április 12-én, nagykedden, az olajszentelési mise keretében a westminsteri egyházmegye érsekével, Vincent Nichols bíborossal, valamint az egyházmegye papságával közösen újította meg papi ígéreteit Anglia és Wales legnagyobb római katolikus templomában, a londoni Westminster-székesegyházban.

A Londonban és a brit főváros környékén élő magyar ajkú katolikus hívek április

14-én, nagycsütörtökön a Szent István Ház Mindszenty-termében gyűltek össze, hogy az utolsó vacsorára emlékezzenek a szentmisében, amely után az emeleti kápolnában szentségimádásra is sor került; április 15-én, nagypéntek délutánján pedig Krisztus szenvedésére és halálára emlékezve a közösség tagjai kereszttutát jártak, majd megtartották a hagyománynak megfelelő liturgiát. „Bár a Szent István Ház nem rendelkezik nagy belső udvarral, de ami van, bőven elegendő volt ahhoz, hogy nagyszombat vigiliáján a szertartást tűszenteléssel kezdhessük el. Az idei húsvéti gyertyánk Felvidékről érkezett; tiszta viaszból készült, csodálatos illatával és lángjával méltón hirdette a feltámadott Jézus világosságát. Húsvétvasárnap aztán magyarjaink megtöltötték a Mindszenty-termet, amely – hála Istennek – még szűknek is bizonyult. Mindannyiunk számára nagy örömet jelentett, amikor felcsendült a szentmise kezdőénekének első sora: Örvendetes

napunk támadt, Jézus Krisztus, mert feltámadt...” – számolt be az április 16-i és 17-i eseményekről Csicsó János.

A húsvétvasárnapi ünnepi szentmise keretében kereszteleire is sor került: egy Angliában élő felvidéki magyar család gyermeke részesült a szentségben – ha már a húsvéti gyertya is onnan érkezett – mondta a főlelkész.

Nem maradt el a hagyományos ételszentelés sem: a szentmise végén Csicsó János megáldotta a kikészített ünnepi bárányhúst, sonkát és tojásokat. Ezt követően a hívek közösen énekeltek el a nemzeti imádságot, a magyar és a székely himnuszot.

A közösség a nap további részében is együtt maradt és közösen folytatta az ünneplést a megáldott húsvéti ételek elfogyasztásával.

„Hála Istennek, hogy ebben az évben már korlátozások nélkül, szabad lélekkel gyűlhettek össze és ünnepelhetek együtt a

Londonban és környéken élő és dolgozó magyar testvérek” – fogalmazott a gazdag húsvéti időszak kapcsolatban Csicsó János angliai magyar főlelkész.

Kép és szöveg: Magyarok Nagyasszonya Római Katolikus Főlelkész, London

Uhl Antal-émlékszoba nyílt, az életéről könyv is megjelent

A Párizsi Magyar Katolikus Misszió egykori lelkészére emlékeztek Baranyaszentgyörgyön

A negyven évvel ezelőtt elhunyt Uhl Antal pápai káplánra, címzetes prépostra emlékeztek 2022. április 9-én Baranyaszentgyörgyön. A második világháborúban közel kétezer zsidó életét megmentő néhai lelkipásztor tiszteletére a községben emlékszobát nyitottak és Rostás Jenő István faddi plébános, esperes Uhl Antal életéről nemrég írt, Aranykeretből fakeretbe című könyvét is bemutatták. Az ünnepségen részt vett Felföldi László, a Pécsi Egyházmegye püspöke, Nagy Csaba országyűlési képviselő és Eizemann János, Baranyaszentgyörgy polgármestere is. Rostás Jenő atya részére, aki korábban szintén a településen szolgált, az Uhl Antal-émlékszoba létrejöttében végzett szolgálatáért az ünnepségen a Baranyaszentgyörgy Község Díszpolgára kitüntető címet adományozták.

Uhl Antal Mohácson született 1902. január 16-án; 1924-ben szentelték pappá. Káplánként Bakóczán, Hőgyészen, majd Pécsvaradon szolgált. A németül és franciául jól beszélő fiatal lelkipásztor felajánlotta szolgálatát az 1930-as gazdasági világválság idején Franciaországba érkező magyarok számára. Először Lille-be került, majd a német megszállás alatt, 1941-ben megbízták a Párizsi Magyar Katolikus Misszió vezetésével. Röviddel azután hazatért Magyarországra; 1942-ben nagy mennyiségben francia, német és magyar nyelvű arcképes igazolványokat készített és csempészett vissza Párizsba, miszerint az okmány tulajdonosa a Párizsi Magyar Katolikus Misszió tagja.

Az igazolvány tulajdonosa ezzel elmenekülhetett olyan zónákba, amelyek még nem álltak német megszállás alatt. Uhl Antal így mentett meg Párizsban több száz magyar és nem magyar zsidót a koncentrációs táborból. Victor Vasarely életét is ő mentette meg.

A Gestapo leleplezte tettét és 1942. október 11-én letartóztatták. „Tiltott okmányok” behozatala és zsidópártolás vádjával a párizsi német katonai bíróság 1943. január 8-án öthónapnyi szigorított börtönrre ítélte. Büntetésének megkezdéséig azonban szabadon engedték, amit kihasználva Magyarországra menekült. Baranyaszentgyörgyre helyezték plébánosnak, ahol 1982. április 10-én bekövetkező haláláig szolgált.

Rostás Jenő István a Kosuth Rádió Szombat reggel című, április 16-i adásában elmondta, hogy Uhl Antal akin tudott, segített. Az volt az életfelfogása, hogy aki bajban van, azon segíteni kell. Ugyanezt az életfelfogást követte Magyarországon is, a kommunista diktatúrában is az üldözötteket segítette. Ellenezte a sváb kitelepítést, és amikor már megszületett a döntés a lakosságcsereéről, ennek emberséges végrehajtásáért emelt szót. „Egy családot ő maga is befogadott a plébániára. Itthon is, akin csak tudott, segített” – mondta az említett rádióadásban Rostás Jenő atya. Ugyanitt felidézte, hogy amikor kiderült Uhl Antal zsidómentő tevékenysége, Bonyhádra helyezték volna, azzal a feltétellel, hogy leg-

alább egyszer el kell mennie békegyűlésbe. Erre azt mondta, hogy ha feltételhez kötik, akkor köszöni, de inkább lemond róla. „Persze baloldali érzésük feljelentették többször is németpártolás miatt, kulákként is volt és így tovább. Bevitték a pécsi népügyészségre is, de megmondta, hogy ő nem ijed meg tőlük, ő volt a Gestapo foglya is. Pici kis törékeny ember volt, de nagyon bátor, nagyon egyenes, nagyon humánus és izig-vérig pap” – fogalmazott Rostás Jenő.

Az április 9-i megemlékezésen a méltó módon felújított, egykori plébániaépületben kialakított, Uhl Antal személyes tárgyait, relikviáit bemutató emlékszobát Felföldi László püspök áldotta meg. Méltatta Uhl Antal emberi nagyságát, majd arra hívta fel a figyelmet: ahogy most a lelkipásztor emlékére kialakították ezt az emlékszobát, úgy a szívünk legmélyén nekünk is emlékszobát kell kialakítanunk valakiért, akiért hálát adunk, mert jelen volt az életünkben,

akinek a szavai és a tettei által, attól, hogy láttuk a sorsát, a mi életünk is több és jobb lett. Uhl Antal tetteinek üzenete számunkra az, hogy a mi felelősségünk abban rejlik, milyen emlékszobát teremtünk magunkról egymásnak a szeretteink, családtagjaink, közösségeink szívében. Mit hagyunk a szívükben, amikor mi már nem leszünk, amikor már csak a szív emlékszámbájában leszünk? Mire fognak emlékezni? Mit tettünk értük, nekik, velük? – tette fel a kérdést Felföldi László.

Rangos állami kitüntetést vett át Ugron Imre

A Magyar Érdemrend Középkeresztjét adományozta Áder János köztársasági elnök Ugron Imrének, diplomáciai és karitatív tevékenységének elismeréseként. A kitüntetést Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes adta át a Szuverén Máltai Lovagrend hat év szolgálat után leköszönő nagykövetének a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Bem rakparti országos központjában, április 26-án.

Ugron Imre 2016 és 2022 között szolgált a Szuverén Máltai Lovagrend magyarországi nagyköveteként. A Magyarország és a Lovagrend közötti kapcsolatokat előmozdító tevékenységéért, valamint az elesettek, a betegek és a rászorulóknak önzetlen szolgálatáért, Orbán Viktor miniszterelnök előterjesztése nyomán Áder János köztársasági elnök a Magyar Érdemrend Középkeresztjét adományozta a nagykövetnek. A megbízatása lejártával a tisztségéről leköszönő Ugron Imre a kitüntetést Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettestől vehette át a tiszteletére rendezett eseményen a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Bem rakparti országos központjában április

26-án. Az átadó és búcsúztató ünnepségen részt vett Fülöp Attila szociális ügyekért felelős államtitkár, Azbej Tristan, az üldözött tények megsegítéséért és a Hungary Helps program megvalósításáért felelős államtitkár és több Magyarországra akkreditált nagykövet. A Magyar Máltai Lovagok Szövetsége képviselőjében Szabadhegy Kristóf elnök, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat képviselőjében Kozma Imre atya, a szervezet alapító elnöke, Győri-Dani Lajos ügyvezető alelnök és Vecsei Miklós alelnök volt jelen az eseményen.

A Szuverén Máltai Lovagrend a nyugati keresztény világ egyik legrégebbi intézmé-

nye; küldetése „a hit védelme és a rászorulóknak megsegítése”. A katolikus egyház Jeruzsálemben alapított és 1113 óta elismert laikus szerzetesrendje; ugyanakkor mint szuverenitást élvező nemzetközi jogi alany jelenleg 112 állammal és az Európai Unióval tart fenn diplomáciai kapcsolatot, továbbá állandó megfigyelő státusa van az ENSZ-nél. Semleges, pártatlan és politikamentes. Napjainkban több

mint 120 országban nyújt orvosi, szociális és humanitárius támogatást a rászorulóknak.

A Máltai Rend magyarországi rendtartománya már a XII. századtól létezett, a török pusztítás következtében szűnt meg a XVII. század első felében. A ma létező és működő Magyar Máltai Lovagok Szövetsége 1928-ban alakult meg. A második világháborút követő időszakot a Szövetség az emigrációban élte túl; székhelye 1996-ban került vissza Rómából Budapestre. A Máltai Rend magyarországi karitatív tevékenységét nagyrésztben a Magyar Máltai Szeretetszolgálaton keresztül valósítja meg.

Fotó: Kovács Bence, MMSZ